

AITANA MAS MAS, consellera secretària del Consell,

CERTIFIQUE que el Consell ha adoptat l'acord següent:

Acord de 16 de setembre 2022, del Consell de conformitat a la tramitació de l'avantprojecte de Llei, de la Generalitat, integral de mesures contra el despoblament a la Comunitat Valenciana

«De conformitat amb allò que disposa l'article 26.1 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, correspon al Consell exercir la iniciativa legislativa mitjançant l'elaboració, l'aprovació i la posterior remissió dels projectes de Llei a les Corts.

L'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, en l'article 19.1, estableix que «En l'àmbit de les seues competències, la Generalitat impulsarà un model de desenvolupament equitatiu, territorialment equilibrat i sostenible, basat en la incorporació de processos d'innovació, la plena integració en la societat de la informació, la formació permanent, la producció obertament sostenible i una ocupació estable i de qualitat en la qual es garantisca la seguretat i la salut en el treball. La Generalitat promourà polítiques d'equilibri territorial entre les zones costaneres i les de l'interior».

En compliment del mandat estatutari, el Consell ha desenvolupat accions per a abordar la lluita contra el despoblament en la Comunitat Valenciana, de manera transversal i complementària a aquelles altres actuacions, inversions o desenvolupaments legislatius impulsats per cada conselleria en els seus àmbits sectorials respectius. Per a reforçar la transversalitat de la lluita contra el despoblament, el Decret 58/2017, de 28 d'abril, del Consell, modificat posteriorment pel Decret 169/2020, de 30 d'octubre, del Consell, d'aprovació del Reglament orgànic i funcional de la Presidència de la Generalitat, va crear la Comissió Interdepartamental per a la Lluita contra el Despoblament dels Municipis Valencians, i, amb el suport dels municipis de la Comunitat Valenciana, es va regular la línia específica del Fons de Cooperació Municipal per a la lluita contra el despoblament en els municipis de la Comunitat Valenciana, mitjançant el Decret 182/2018, de 10 d'octubre, del Consell, i les modificacions introduïdes pel Decret 89/2021, de 2 de juliol, del Consell.

El Decret 105/2019, de 5 de juliol, del Consell, que estableix l'estructura orgànica bàsica de la Presidència de la Generalitat, va crear la direcció general de l'Agenda Valenciana Antidespoblament, actualment dependent de la Secretaria Autònoma de Cohesió Social i Polítiques contra el Despoblament, d'acord amb la modificació introduïda pel Decret 8/2022, d'11 de febrer. Aquest reforç de l'estructura institucional, ha permés emprendre mesures i actuacions directes en benefici dels municipis en risc de despoblament en la Comunitat Valenciana i les seues comarques.

En març de 2019 es va signar el conveni marc de col·laboració, entre la Generalitat, a través de la Presidència, la Universitat de València, la Universitat Politècnica de València, la Universitat Jaume I de Castelló i la Universitat d'Alacant, per a la creació de la Càtedra Avant, al qual es va adherir la Universitat Miguel Hernández, en octubre de 2021. Una de les primeres tasques encomanades a la Càtedra va ser l'elaboració d'un pla estratègic, denominat Estratègia Avant 20-30, que es va presentar en març de 2021.

Atesa l'amplitud de matèries en què es veuen afectats els municipis en risc de despoblament, cal comptar amb una regulació que dote d'una perspectiva transversal, multisectorial i coordinada, per a donar resposta a les necessitats de la ciutadania resident en aquests municipis, per al foment de territoris atractius i resilients, i per a la creació d'oportunitats d'inversió o establiment d'empreses de titularitat tant de persones jurídiques com de persones físiques i altres agents públics i privats. Aquest marc estable, al seu torn, haurà de ser un instrument flexible en el desenvolupament normatiu i aplicació posteriors, que permeta l'adaptació de les mesures a la diversitat de situacions que poden donar-se en aquests municipis i les seues comarques.

Per tant, resulta necessari garantir mitjançant el rang normatiu de llei els principis, els objectius i els meca-

nismes de coordinació i impuls d'aquelles actuacions necessàries per a atendre les necessitats de les persones, dels municipis i del territori, especialment dirigides a les zones que afronten desequilibris demogràfics, resultant aquest avantprojecte de llei l'instrument normatiu més adequat per a la plena efectivitat de la consecució d'aquests objectius.

Per això, de conformitat amb l'article 42.2 de la Llei 5/1983, de 30 de desembre, del Consell i l'article 39, apartats 1 i 2, del Decret 24/2009, de 13 de febrer, del Consell, sobre la forma, l'estructura i el procediment d'elaboració dels projectes normatius de la Generalitat, la Presidència de la Generalitat, ha iniciat el procediment per a la tramitació de l'avantprojecte de llei, de la Generalitat, integral de mesures contra el despoblament en la Comunitat Valenciana.

L'elaboració de l'avantprojecte d'aquesta llei respon a un procés participatiu en el qual s'ha realitzat el tràmit de consulta pública prèvia, que ha tingut per objecte recaptar l'opinió de la ciutadania, i d'organitzacions i associacions, abans de l'elaboració de l'esborrany de l'avantprojecte de llei, i també s'ha realitzat el tràmit d'informació pública de l'esborrany de l'esmentat avantprojecte de llei i l'audiència a totes les entitats que puguen col·laborar en la millora del seu text i a integrar tots els interessos que puguen veure's afectats per aquesta futura norma, i en la seua tramitació s'ha seguit el procediment previst en els articles 133.1 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, 42 de la Llei 5/1983, de 30 de desembre, del Consell i 39 i 40 del Decret 24/2009, de 13 de febrer, del Consell, sobre la forma, l'estructura i el procediment d'elaboració dels projectes normatius de la Generalitat.

Per tot el que s'ha exposat, en virtut del que es disposa en l'article 42.4 de la Llei 5/1983, de 30 de desembre, del Consell, i en els articles 44 i 45 del Decret 24/2009, de 13 de febrer, del Consell, i a proposta del president de la Generalitat, el Consell, amb la deliberació prèvia en la reunió del dia 16 de setembre de 2022,

ACORDA

Primer

Donar la conformitat a la tramitació de l'avantprojecte de llei, de la Generalitat, integral de mesures contra el despoblament en la Comunitat Valenciana, que s'adjunta com a annex.

Segon

Seguir amb la tramitació de l'esmentat avantprojecte de llei i sol·licitar l'emissió d'informe a la conselleria competent en matèria d'hisenda i a la Comissió delegada del Consell d'Inclusió i Drets Socials, i sol·licitar l'emissió de dictamen al Comitè Econòmic i Social de la Comunitat Valenciana i al Consell Jurídic Consultiu de la Comunitat Valenciana.

ANNEX

AVANTPROJECTE DE LLEI, DE LA GENERALITAT, INTEGRAL DE MESURES CONTRA EL DESPOBLAMENT A LA COMUNITAT VALENCIANA

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

TÍTOL PRELIMINAR. Disposicions generals

Article 1. Objecte i àmbit d'aplicació

Article 2. Finalitats

Article 3. Principis rectors

TÍTOL I. Competències, governança i col·laboració institucional

Article 4. Competències del Consell

Article 5. Comissió Interdepartamental del Consell contra el Despoblament

Article 6. Informe de perspectiva rural sobre el despoblament

Article 7. Planificació estratègica

Article 8. Fons de Cooperació Municipal contra el Despoblament

Article 9. Col·laboració i cooperació interadministrativa

Article 10. Participació ciutadana i col·laboració amb la societat civil

Article 11. Estudi, investigació i divulgació en matèria de repte demogràfic i despoblament

Article 12. Estabilitat i formació de l'ocupació pública

Article 13. Finançament de les mesures contra el despoblament

TÍTOL II. Zonificació del risc de despoblament

Article 14. Criteris de zonificació del risc de despoblament

Article 15. Definició de municipi en risc de despoblament

TÍTOL III. Mesures de cohesió social, econòmica i territorial

CAPÍTOL I. Mesures de garantia d'accés als serveis públics i per a la igualtat de drets i oportunitats

Article 16. Accés a l'educació pública

Article 17. Mesures relatives a la formació professional

Article 18. Accés a la sanitat pública

Article 19. Accés als serveis socials públics

Article 20. Accés als serveis de justícia pròxima

Article 21. Mesures per a la joventut

Article 22. Mesures per a les persones majors

Article 23. Mesures per a la igualtat de gènere

Article 24. Accés al transport públic

Article 25. Accés a l'habitatge

Article 26. Seguretat i resposta davant les emergències

Article 27. Promoció de la cultura i l'esport

Article 28. Accés a les tecnologies de la informació i la comunicació

Article 29. Accés a serveis bancaris

Article 30. Protecció dels drets de les persones consumidores i accés als mitjans de comunicació

CAPÍTOL II. Mesures per a la reactivació i la diversificació socioeconòmiques i la promoció de l'ocupació

Article 31. Mesures en matèria de subvencions i contractació pública

Article 32. Mesures de fiscalitat diferenciada i accés al finançament

Article 33. Reactivació i diversificació de l'activitat econòmica

Article 34. Creació i manteniment de l'ocupació

Article 35. Promoció del turisme sostenible

Article 36. Suport al comerç de proximitat

Article 37. Suport a la cadena de valor agroalimentària

Article 38. Impuls a la gestió forestal sostenible

Article 39. Foment de les energies renovables

Article 40. Eficiència en el consum d'aigua

Article 41. Innovació i tecnologia

Article 42. Instruments de planejament en els municipis amb risc de despoblament

Disposicions transitòries

Disposició derogatòria

Disposicions finals

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

La despoblació, com a fenomen demogràfic, i el despoblament, com a fenomen territorial, són problemes amb profundes arrels històriques que han conformat el paisatge humà de la Comunitat Valenciana. L'èxode poblacional i el decaïment socioeconòmic associat en zones rurals és conseqüència de processos econòmics i socials originats en períodes històrics passats, desenvolupats durant dècades, i accelerats a partir dels anys seixanta del segle passat. La crisi del sistema agropecuari tradicional, la concentració econòmica en ciutats, l'accelerat procés d'urbanització, la millora dels sistemes de transport, la revolució tecnològica, la manca de serveis i oportunitats, així com la modernització social basada en profunds canvis de conducta i mentalitat de la societat des de llavors, van generar, entre altres raons, la crisi del sistema rural valencià, juntament amb una manca de consciència sobre els problemes que comportava el desequilibri territorial i unes polítiques públiques desencertades que aprofundien en eixa inequitat.

El procés de despoblament es perpetua fins a l'actualitat: al voltant d'una quarta part dels municipis de la Comunitat Valenciana perden població de manera contínua en les últimes dècades. Així mateix, destaca el protagonisme relatiu dels municipis amb menys de mil habitants, que representen vora el 40 % del total, i que es distribueixen entre municipis de menys de 100 habitants (23 municipis, un 4 %), de 100 a 499 (120 municipis, un 22 %), i de 500 a 999 (76 municipis, un 14 %), segons les últimes dades disponibles de l'Institut Valencià d'Estadística. Com a tendència associada, l'envelliment acompanya la despoblació: dels 542 municipis de la Comunitat Valenciana, 172 mostren un índex d'envelliment superior al 250 %, la qual cosa indica, en altres paraules, que hi ha 25 persones majors de 64 anys per cada 10 persones menors de 16 anys, i en 200 municipis l'índex de dependència, que mesura les persones de més de 64 i menys de 16 anys respecte a les persones de 16 a 64 anys, és superior al 60 %.

El despoblament, com a procés que caracteritza l'abandó territorial i demogràfic, ha sigut particularment intens en comarques d'interior i de muntanya de la Comunitat Valenciana. En efecte, les comarques de l'interior i, especialment, els municipis localitzats en dominis muntanyencs, amb més dificultats d'accessibilitat als nuclis urbans, han experimentat en els últims 120 anys una considerable pèrdua de població: aproximadament el 40 % de la reculada demogràfica, si bé amb contrastades diferències entre si. El despoblament es localitza principalment a les comarques dels Ports de Morella, l'Alt Maestrat, l'Alcalatén, l'Alt Millars, l'Alt Palància, el Racó d'Ademús, els Serrans, la Plana d'Utiel-Requena, la Vall de Cofrents-Aiora, la Canal de Navarrés i part de la Vall d'Albaida, l'Alcoià i el Comtat. De la mateixa manera, aquest fenomen es localitza en el sector occidental (interior) de diverses comarques litorals com el Baix Maestrat, la Plana Alta, la Plana Baixa, la Marina Alta i la Marina Baixa. A escala municipal es reproduïx aquest escenari, de

tal manera que, llevat d'alguna excepció causada per la funció de capitalitat comarcal o per alguna activitat econòmica puntual important, s'hi pot apreciar que la despoblació continua durant dècades.

El despoblament ha adquirit així un caràcter estructural que afecta una part substancial de la Comunitat Valenciana i que reclama una actuació integral, multisectorial i estable en el temps per part dels poders públics, amb criteris d'equitat territorial i de cohesió social, que reforce la resiliència del territori davant els desafiaments actuals i futurs, i que contribuïska a millorar la qualitat de vida i a garantir els drets de les persones, independentment del seu lloc de residència.

II

El fenomen del despoblament s'emmarca en un concepte més ampli, el de repte demogràfic, perquè ve acompanyat per altres tendències socials i demogràfiques que, així mateix, han de considerar-se en la formulació de solucions jurídiques i administratives a aquests desafiaments; això és, l'envelliment demogràfic, la masculinització de la població en zones rurals, els efectes de la població flotant, la precarització de les condicions de vida i treball, les situacions d'aïllament i les dificultats d'integració social; a més de la pèrdua, com a societat, de valors culturals, d'identitat i d'un sentiment col·lectiu de pertinença.

El despoblament i, en sentit ampli, el repte demogràfic, es manifesta com a fenomen territorial en totes les comunitats autònomes a Espanya, si bé amb trets i intensitats molt diferents, així com en altres estats membres de la Unió Europea. Es tracta d'un repte compartit de cohesió territorial, econòmica i social, que són principis europeus fonamentals assentats a partir de l'article 174 del Tractat de funcionament de la Unió Europea, pel qual s'estableix que: "A fi de promoure un desenvolupament harmoniós del conjunt de la Unió, aquesta haurà de desenvolupar i prosseguir la seua acció encaminada a reforçar la seua cohesió econòmica, social i territorial. La Unió s'haurà de proposar, en particular, reduir les diferències entre els nivells de desenvolupament de les diverses regions i el retard de les regions menys afavorides. Entre les regions afectades s'haurà de parlar especial atenció a les zones rurals, a les zones afectades per una transició industrial i a les regions que pateixen desavantatges naturals o demogràfics greus i permanents com, per exemple, les regions més septentrionals amb una escassa densitat de població i les regions insulars, transfrontereres i de muntanya".

Així, el repte demogràfic ha esdevingut una qüestió de primer ordre en l'agenda de les institucions europees, com evidencien, entre altres, les recents Conclusions del Consell sobre "El camí que cal seguir davant els reptes demogràfics" (2020/C 205/03); l'informe de la Comissió sobre els efectes del canvi demogràfic (COM(2020) 241 final) i la seua comunicació "Una visió a llarg termini per a les zones rurals de la UE: cap a unes zones rurals més fortes, connectades, resilients i pròsperes abans de 2040" (COM(2021) 345 final), o sengles dictàmens del Comitè Europeu de les Regions "La resposta de la UE al repte demogràfic" (2017/C 017/08) i "Canvi demogràfic: propostes per a quantificar i afrontar els efectes negatius en les regions de la UE" (2020/C 440/07).

La qüestió ha rebut també un impuls per part de les instàncies de govern i legislatives d'Espanya, com queda recollit en documents clau. Cal destacar les directrius generals de l'Estratègia nacional davant el repte demogràfic, emanades del mandat de la Conferència de Presidents de 2017 i aprovades pel Consell de Ministres el març de 2019; els resultats de la Comissió Especial sobre l'evolució demogràfica a Espanya del Senat, publicats en 2019, o la Declaració de Mèrida de gener de 2020, de la Conferència de Presidències de Parlaments Autònoms, per a treballar conjuntament i compartir experiències davant els reptes de "[...] la plena igualtat, la lluita contra el despoblament de les zones rurals, la cohesió territorial, l'envelliment de la població i la diversitat cultural i lingüística".

Així mateix, la perspectiva sociodemogràfica sobre el territori, la despoblació i els seus efectes en el teixit socioeconòmic, el desenvolupament sostenible i la qualitat de vida també ha sigut objecte d'anàlisi pel Consell Econòmic i Social d'Espanya, en el seu informe "Un medi rural viu i sostenible" de juliol de 2021, i pel mateix Comitè Econòmic i Social de la Comunitat Valenciana en el seu "Informe sobre el medi rural a la Comunitat Valenciana" aprovat el juliol de 2020.

Igualment, és ressenyable l'acord de diàleg social Alcem-nos, subscrit de manera tripartida el 22 de juliol

de 2020, entre el Consell i les organitzacions sindicals i empresarials més representatives, que va marcar les línies d'actuació per a fer front a l'emergència sanitària, econòmica i social causada per la COVID-19 i per a establir les bases per a la reactivació social i econòmica de la Comunitat Valenciana, incloent, entre les seues propostes, accions per a la cohesió territorial, el desenvolupament rural i per a revertir el fenomen del despoblament.

III

En els últims anys, la Generalitat ha assumit aquests reptes i, en particular, la lluita contra el despoblament territorial, com una línia d'acció política prioritària. Això s'ha traduït en un impuls transversal ferm a les actuacions de tots els departaments del Consell, per a fer front al despoblament i reforçar els serveis públics en els municipis afectats, per mitjà de la Comissió Interdepartamental creada a aquest efecte en 2017. Igualment, amb el suport a l'Administració local mitjançant la creació d'un fons de cooperació municipal específic en 2018, i amb el reforç de l'estructura institucional, que ha permés emprendre mesures i actuacions directes en benefici dels municipis en risc de despoblament a la Comunitat Valenciana i les seues comarques. Amb aquests objectius, a més, ha sigut fonamental el consens en l'elaboració d'un marc estratègic a llarg termini, plasmat en l'Estratègia Avant 20-30, elaborada en col·laboració amb les universitats públiques de la Comunitat Valenciana, a través de la Càtedra interuniversitària Avant constituïda el març de 2019.

Com a antecedent, així mateix, cal esmentar l'Estratègia territorial de la Comunitat Valenciana, instrument marc de l'ordenació del territori en l'àmbit de la Comunitat Valenciana, segons el que preveu el Decret legislatiu 1/2021, de 18 de juny, del Consell, d'aprovació del text refós de la Llei d'ordenació del territori, urbanisme i paisatge, incorporant els principis i les directrius de l'Estratègia territorial europea i més recentment l'Agenda Territorial Europea 2030. Aquesta Estratègia territorial de la Comunitat Valenciana preveu, entre els seus objectius generals, el manteniment de la diversitat i la vertebració del sistema de ciutats, la millora de les condicions de vida del sistema rural o l'aplicació de manera eficient dels instruments d'equitat territorial. En aquest context, el fenomen de la despoblació, pel seu caràcter territorial i sistèmic, ha d'emmarcar-se en un concepte de vertebració del territori, amb una visió de complementaritat entre les relacions urbanes i rurals, i comptant amb el paper indiscutible dels paisatges i la infraestructura verda de la Comunitat Valenciana.

Tenint en compte els desafiaments actuals i futurs que se sumen al repte demogràfic, com ara la lluita i l'adaptació al canvi climàtic, la pèrdua de la biodiversitat, la transició energètica, la transformació digital, la innovació tecnològica, la globalització dels mercats i el creixement de les àrees urbanes i metropolitanes; reconeixent que tot això afecta amb major intensitat les persones i els territoris que pateixen els efectes de la despoblació, aprofundint en la bretxa rural-urbana i en les desigualtats, i reconeixent, així mateix, que les polítiques per a actuar contra el despoblament requereixen un marc estable, amb vocació de permanència, que done confiança i continuïtat a les mesures, la Generalitat estableix, en aquesta llei integradora, els objectius, els principis rectors i les mesures per a aconseguir una major cohesió territorial i social de la Comunitat Valenciana, amb l'aspiració de corregir les desigualtats, garantir els drets i potenciar les oportunitats per a totes les persones independentment del seu lloc de residència.

Aquesta voluntat entronca amb el precepte constitucional pel qual "tots els espanyols tenen els mateixos drets i obligacions en qualsevol part del territori de l'Estat" (art. 139 CE), i amb el que estableix l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, en el seu article 19.1, segons el qual la Generalitat ha d'impulsar un "model de desenvolupament equitatiu, territorialment equilibrat i sostenible" i promoure "polítiques d'equilibri territorial entre les zones costaneres i les d'interior". Per tant, aquesta llei encaixa competencialment en les facultats atorgades per l'Estatut d'Autonomia amb caràcter específic en la matèria de l'equilibri territorial i en el desenvolupament d'aquelles competències sectorials reconegudes constitucionalment i estatutàriament.

Sota aquests preceptes fonamentals, les disposicions de la present llei desenvolupen diversos àmbits competencials de la Generalitat. D'una banda, l'article 49.1.1r de l'Estatut d'Autonomia atribueix la competència exclusiva en matèria d'organització de les seues pròpies institucions d'autogovern; en virtut de la

qual es desenvolupa la regulació de la comissió interdepartamental del Consell, la planificació estratègica de les polítiques contra el despoblament i l'elaboració d'informes sobre la matèria.

Pel necessari caràcter transversal i integrador de les polítiques públiques contra la despoblació, la llei conté i desenvolupa disposicions en una àmplia relació de matèries de caràcter sectorial, en virtut dels següents àmbits competencials. En primer lloc, de conformitat amb l'article 49.1 de l'Estatut d'Autonomia, la Generalitat té competència exclusiva sobre les següents matèries: 8é Règim local, sense perjudici del que disposa el número 18 de l'apartat 1 de l'article 149 de la Constitució Espanyola; 9é Habitatge; 10é Monts, aprofitaments i servicis forestals, vies pecuàries i pasturatges, espais naturals protegits i tractament especial de zones de muntanya, d'acord amb el que disposa el número 23 de l'apartat 1 de l'article 149 de la Constitució Espanyola; 12é Turisme; 15é Ferrocarrils, transports terrestres, marítims, fluvials i per cable: ports, aeroports, heliports i servici meteorològic de la Comunitat Valenciana, sense perjudici del que disposen els números 20 i 21 de l'apartat 1 de l'article 149 de la Constitució Espanyola. Centres de contractació i terminals de càrrega en matèria de transport; 25é Joventut; 26é Promoció de la dona; 27é Institucions públiques de protecció i ajuda de menors, joves, emigrants, tercera edat, persones amb discapacitat i altres grups o sectors necessitats de protecció especial, inclosa la creació de centres de protecció, reinserció i rehabilitació; 35é Comerç interior, defensa del consumidor i de l'usuari, sense perjudici de la política general de preus, lliure circulació de béns, la legislació sobre la defensa de la competència i la legislació de l'Estat; 36é Administració de justícia, sense perjudici del que disposa la legislació de desplegament de l'article 149.1 5a de la Constitució. I, en relació a l'administració de justícia, exceptuada la militar, l'article 36.1.5a de l'Estatut d'Autonomia disposa que correspon a la Generalitat: 5a La competència per a ordenar els servicis de justícia gratuïta que podran prestar-se directament o en col·laboració amb els col·legis d'advocats i les associacions professionals.

D'altra banda, de conformitat amb el que s'estableix en l'article 49.3 de l'Estatut d'Autonomia, la Generalitat té competència exclusiva, sense perjudici del que disposa l'article 149 de la Constitució i, si és el cas, de les bases i ordenació de l'activitat econòmica general de l'Estat, sobre: 8é Gestió de les funcions del servici públic d'ocupació estatal en l'àmbit de treball, ocupació i formació; 14é Protecció civil i seguretat pública. I, d'acord amb l'article 50 de l'Estatut d'Autonomia, a la Generalitat li correspon el desenvolupament legislatiu i l'execució de: 1. Règim jurídic i sistema de responsabilitat de l'administració de la Generalitat i dels ens públics dependents d'esta, així com el règim estatutari dels seus funcionaris; i 6. Protecció del medi ambient, sense perjudici de les facultats de la Generalitat per a establir normes addicionals de protecció.

L'article 52.1 de l'Estatut d'Autonomia estableix que, d'acord amb les bases i l'ordenació de l'activitat econòmica general, correspon a la Generalitat, en els termes que disposen els articles 38, 131 i els números 11 i 13 de l'apartat 1 de l'article 149 de la Constitució Espanyola, la competència exclusiva de les matèries següents: 1a Planificació de l'activitat econòmica; 3a Desenvolupament i execució de plans estatals per a la reestructuració de sectors industrials i econòmics; 4a Sector públic econòmic de la Generalitat, en allò que no estiga previst per altres normes de l'Estatut. I l'article 52.2 disposa al seu torn que: «2. La Generalitat, en l'exercici de les seues competències, i sense perjudici de la coordinació general que correspon a l'Estat, fomentarà el sistema valencià de ciència, tecnologia i empresa promovent l'articulació i cooperació entre les universitats, organismes públics d'investigació, xarxa d'instituts tecnològics de la Comunitat Valenciana i altres agents públics i privats, amb la finalitat estatutària d'R+D+I i amb la finalitat de fomentar el desenvolupament tecnològic i la innovació, amb recolzament del progrés i la competitivitat empresarial de la Comunitat Valenciana. Es regularà mitjançant Llei de les Corts»

D'acord amb el que es disposa en l'article 53 de l'Estatut d'Autonomia, és competència exclusiva de la Generalitat la regulació i administració de l'ensenyament en tota la seua extensió, nivells i graus, modalitats i especialitats, sense perjudici del que disposen l'article 27 de la Constitució Espanyola i les lleis orgàniques que, d'acord amb l'apartat 1 de l'article 81 d'aquella, el desenvolupen, de les facultats que atribueix a l'Estat el número 30 de l'apartat 1 de l'article 149 de la Constitució Espanyola, i de l'alta inspecció necessària per al seu compliment i garantia.

I d'acord amb el que es disposa en l'article 54 de l'Estatut d'Autonomia és de competència exclusiva de la Generalitat, l'organització, administració i gestió de totes les institucions sanitàries públiques dins del terri-

tori de la Comunitat Valenciana. I li correspon a la Generalitat, en matèria de Seguretat Social: a) El desenvolupament legislatiu i l'execució de la legislació bàsica de l'Estat, a excepció de les normes que configuren el règim econòmic d'aquesta; i b) La gestió del règim econòmic de la Seguretat Social. Igualment li correspon l'execució de la legislació de l'Estat sobre productes farmacèutics. I, de manera coherent amb el que es disposa en l'article 49.1.1a de l'Estatut d'Autonomia, la Generalitat podrà organitzar i administrar per a aquelles finalitats, i dins del seu territori, tots els serveis relacionats amb les matèries abans esmentades, i exercirà la tutela de les institucions, entitats i funcions en matèria de sanitat i seguretat social, a excepció de l'alta inspecció de l'Estat per al compliment de les funcions i competències contingudes en aquest article. De la mateixa manera, la Generalitat, en l'exercici de les competències en matèria de sanitat i seguretat social, garantirà la participació democràtica de totes les persones interessades, així com dels sindicats de persones treballadores i associacions empresarials en els termes que la Llei establisca.

IV

Quant als objectius d'aquesta llei, pretén abastar l'amplitud de matèries i sectors, ja que el propòsit és, precisament, dotar d'una perspectiva transversal, multisectorial i coordinada, per a donar resposta a les necessitats de la ciutadania resident dels municipis en risc de despoblament, per al foment de territoris atractius i resilients, i la creació d'oportunitats d'inversió o establiment d'empreses i autònoms i altres agents públics i privats, havent de ser, al mateix temps, un instrument flexible en el seu desplegament normatiu i en l'aplicació posteriors, que permeta l'adaptació de les mesures a la diversitat de situacions que poden produir-se en aquests municipis i les seues comarques.

Els principis d'actuació i mesures d'aquesta llei van dirigits, lato sensu, a millorar la qualitat de vida de la població en els municipis en risc de despoblament, elevant el grau de benestar dels seus habitants i assegurant uns serveis públics bàsics adequats i suficients, que garantisquen la igualtat d'oportunitats i l'accessibilitat, incidint en l'accés educatiu, les prestacions sanitàries, d'atenció social, dependència i discapacitat, accés a la justícia i assistència a les víctimes del delictes, la millora de la mobilitat i la connectivitat física, l'accés a l'habitatge i la dotació de noves tecnologies de la informació i de la comunicació.

La llei busca tindre en compte, específicament, persones amb un paper clau en la vitalitat, identitat i sentiment de pertinença dels municipis en risc de despoblament, com les persones joves i les persones majors, fomentant el coneixement i la solidaritat intergeneracional. De manera assenyalada, busca reconèixer l'impuls sovint invisible de les dones per mantindre vius els seus pobles, el seu paper en la fixació de la població i la necessitat de trencar la bretxa rural de gènere i lluitar contra la violència de gènere en el medi rural. A més, es vol afavorir la recuperació d'un teixit social participatiu i inclusiu de les diferents realitats d'una societat moderna i solidària, amb formes variades de participació i organització, per a la garantia de drets i oportunitats de tots i totes, incloent-hi els col·lectius vulnerables, i també les persones retornades i les persones migrants.

Així mateix, la llei té per objecte mantindre i ampliar la base econòmica dels municipis en risc de despoblament, oferir oportunitats d'innovació, condicions favorables per a l'emprenedoria i la creació d'ocupacions estables i de qualitat, en l'àmbit públic i privat, tot adequat a les potencialitats del territori, incentivant l'atracció de talent jove i la professionalització. Entre altres mesures, la llei pretén dotar d'un marc de seguretat jurídica i confiança per a l'establiment o manteniment de projectes empresarials o vitals, mitjançant, entre altres, mesures d'incentiu, simplificació i de discriminació positiva, i impulsar polítiques sectorials que aposten per la diversificació en models de desenvolupament sostenible, responsable i inclusiu. I crear les condicions que permeten aprofitar la transició energètica i la transformació digital del teixit productiu i empresarial actual i futur dels municipis en risc de despoblament, en particular de l'economia social.

Igualment, la llei pretén promoure la protecció, rehabilitació, recuperació i utilització del patrimoni natural, cultural -material i immaterial-, etnològic i històric autòctons com a via de valorització econòmica i social de la singularitat de la dimensió local dels municipis en risc de despoblament i del sentit de pertinença a les i als seus habitants, a més de fomentar les activitats de cultura, esport i oci.

A més, es pretén fomentar la construcció d'un nou discurs de la ruralitat, enfocat a visibilitzar els aspectes i valors positius que atresora la vida en els municipis en risc de despoblament, d'interior i de muntanya, i els seus avantatges competitius. I desenvolupar mecanismes participatius eficaços i realistes amb la finalitat d'integrar i coordinar les persones, els agents socials i les entitats associatives i organitzatives representatives dels municipis en risc de despoblament i del medi rural; invertir en el capital social territorial i reforçar la cooperació publico-privada per a maximitzar la mobilització dels recursos territorials; tot això, amb la finalitat d'aconseguir un entorn rural intel·ligent, accessible, sostenible, territorial i integrador.

V

Quant a la seua estructura, la llei consta de quatre títols, l'últim dels quals està dividit en dos capítols, i 42 articles, a més de dues disposicions transitòries, una derogatòria i dues de finals.

El títol preliminar conté tres articles que estableixen l'objecte i l'àmbit d'aplicació, els fins i els principis rectors de la llei.

El títol I conté deu articles que descriuen les competències del Consell, els instruments de governança i coordinació administrativa de les polítiques contra el despoblament, incloent-hi la Comissió Interdepartamental especialitzada en la matèria; així com l'informe de perspectiva rural, la planificació estratègica de les polítiques contra el despoblament, el fons de finançament als municipis, les fórmules previstes de participació de la ciutadania i de col·laboració interinstitucional i les mesures de formació, investigació, estudi i divulgació sobre el fenomen del despoblament.

El títol II estableix, en sengles articles, els criteris de zonificació i la definició de municipi en risc de despoblament, amb la finalitat de poder enfocar les mesures transversals i sectorials en benefici d'aquells municipis i comarques que pateixen situacions demogràfiques més greus, per a aconseguir una major eficàcia en les mesures, si bé amb un marge de flexibilitat suficient que permeta adequar les mesures sectorials per raons de coherència i equitat territorial.

El títol III estableix les mesures que tenen per objecte la cohesió social, econòmica i territorial davant el despoblament. El capítol I conté quinze articles, que descriuen les mesures dirigides a garantir l'accés als serveis públics i per a la igualtat de drets i oportunitats, en l'àmbit de les polítiques públiques desplegades pel Consell que busquen una incidència positiva en els municipis en risc de despoblament o en aquelles en les quals cal una bona coordinació i col·laboració amb altres administracions públiques. I el capítol II conté dotze articles, que estableixen el marc per a desplegar mesures dirigides a la reactivació i la diversificació socioeconòmiques i la promoció de l'ocupació; consten tant de mesures transversals de promoció, per a la discriminació positiva o d'incentius fiscals, com de mesures específiques d'àmbit sectorial de major rellevància per al territori, amb una especial importància de les mesures en el sector agroalimentari, en el turisme, la innovació, les energies renovables o la gestió forestal sostenible. Per últim, s'aborden els instruments de planejament, per a l'adaptació i simplificació d'aquests, en consideració de les condicions particulars dels municipis rurals en risc de despoblament.

Finalment, la llei preveu tres disposicions transitòries, una disposició derogatòria i dues disposicions finals, que incorporen previsions d'aplicació i mandats específics, per a garantir el desenvolupament d'aquelles mesures específiques o sectorials previstes en la llei, o altres aspectes de l'ordenament jurídic que l'afecten, i per a, si és el cas, adaptar la normativa vigent que regula la Comissió Interdepartamental especialitzada del Consell en la matèria i el Fons de Cooperació Municipal contra el Despoblament.

Aquesta disposició s'adequa als principis de bona regulació previstos en l'article 129 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, i a la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic.

Aquesta norma compleix els principis establits en l'article 59 de la Llei 1/2022, de 13 d'abril, de transparència i bon govern de la Comunitat Valenciana, de necessitat, eficàcia, proporcionalitat, seguretat jurídica, transparència i eficiència propis de la bona regulació, i ha seguit un procés d'elaboració transparent i participatiu. La necessitat i proporcionalitat de la norma responen a la constatació d'un desequilibri territorial, que es manifesta pel fenomen de la despoblació i les seues conseqüències socioeconòmiques, i que

menyscaba la cohesió i el desenvolupament equitatiu i sostenible en tota la Comunitat. L'eficàcia i l'eficiència es recullen entre els principis rectors de la llei, i inspiren els mecanismes per a una millor planificació de les polítiques, una coordinació administrativa més àgil i operativa, i una major qualitat i abast dels serveis públics a la ciutadania. Es garanteix el principi de seguretat jurídica perquè aquesta norma és coherent amb la resta de l'ordenament jurídic i conté les oportunes remissions a la normativa aplicable d'àmbit sectorial. La Llei busca atorgar un marc jurídic estable, clar, integrador i amb vocació de permanència, per al disseny i l'aplicació de les polítiques públiques contra el despoblament en la Comunitat Valenciana. Finalment, en l'elaboració d'aquest projecte normatiu s'ha tingut especial atenció a respectar el principi de transparència i participació, tant en la fase de consulta pública, com en el tràmit d'informació i audiència a les persones i entitats interessades.

Per tot el que s'ha exposat, aquesta regulació es considera l'instrument més adequat per a avançar en la cohesió territorial i social a la Comunitat Valenciana, en pro de l'equitat territorial i la reducció de la bretxa rural-urbana, atenent particularment el fenomen del despoblament i les tendències demogràfiques, socioeconòmiques i territorials associades, i per a promoure una mirada actual, renovada i positiva cap a les nostres comarques i pobles d'interior i de muntanya, com a territoris d'oportunitat i de futur.

TÍTOL PRELIMINAR

Disposicions generals

Article 1. Objecte i àmbit d'aplicació

1. Aquesta llei té per objecte establir principis d'actuació i mesures tendents a lluitar contra el despoblament a la Comunitat Valenciana, garantint els serveis bàsics en municipis en risc de despoblament, millorar la qualitat de vida de les i dels seus habitants i promoure mesures per a reactivar-ne el teixit socioeconòmic, afavorint la cohesió social i territorial, i un desenvolupament ambientalment sostenible i territorialment equilibrat.

2. Així mateix, aquesta llei regula la governança que articularà l'impuls i la transversalitat de les polítiques sectorials del Consell que aborden el despoblament, així com la coordinació i col·laboració amb altres administracions públiques, que actuen en la consecució d'aquests mateixos objectius en el seu àmbit de competències.

3. Els objectius d'aquesta acció pública seran frenar i revertir el despoblament mitjançant la dinamització social i econòmica dels municipis; cohesionar el territori, reduint les desigualtats i oferint a la ciutadania les mateixes oportunitats, independentment del seu lloc de residència, i garantir la participació dels actors socials i econòmics presents en el territori.

4. Aquesta llei és aplicable a l'Administració de la Generalitat, així com als organismes, les entitats i les empreses que integren el seu sector públic instrumental. Respectant el principi d'autonomia local, s'aplicarà, així mateix, a les administracions locals en el marc dels oportuns instruments de col·laboració i cooperació interadministrativa que a aquest efecte es formalitzen.

Article 2. Finalitats

Els objectius que es busquen amb aquesta llei són:

- Millorar la qualitat de vida, així com la viabilitat econòmica i social dels municipis en risc de despoblament per a garantir el tracte institucional equitatiu que ordena la legislació vigent.
- Crear i promoure les condicions per a retindre i atraure població en aquests municipis, mitjançant la mi-

llora de les infraestructures i els serveis a la disposició de les i dels seus habitants, així com a través d'un model de desenvolupament econòmic diversificat, innovador i sostenible, d'acord amb els principis d'igualtat d'oportunitats, no discriminació i accessibilitat universal.

c) Impulsar la cohesió social, econòmica i territorial a la Comunitat Valenciana, així com el progrés integral dels municipis en risc de despoblament, fomentant un desenvolupament equilibrat entre la costa i l'interior, i la reducció de la bretxa rural-urbana i dels riscos d'exclusió de diferent naturalesa que afecten determinats grups de població, tot garantint les mateixes condicions de vida entre la ciutadania de l'interior i la d'entorns urbans.

d) Promoure i conservar els valors paisatgístics, patrimonials i culturals dels municipis en risc de despoblament, així com aquelles accions que augmenten la resiliència del territori, la conservació dels recursos naturals i l'adaptació al canvi climàtic.

e) Promoure i garantir la igualtat entre dones i homes en l'exercici dels seus drets i en l'accés a oportunitats de desenvolupament personal i professional, impulsant actuacions per a eliminar els obstacles que ho impedisquen o dificulten, i plans específics destinats a la promoció i permanència de la dona en el medi rural, que aborden la seua situació amb una perspectiva integral i inclusiva.

f) Promoure i garantir oportunitats d'ocupació, oci, formació, cures i accés a serveis fonamentals, per a millorar la qualitat de vida en municipis en risc de despoblació, atenent les necessitats específiques de les persones majors, de la joventut, l'adolescència i la infància, i de les persones amb diversitat funcional o en risc d'exclusió social.

g) Promoure i garantir la permanència en el sistema educatiu de l'alumnat de les zones rurals més enllà de l'ensenyament bàsic i aconseguir els principis d'equitat, no discriminació i igualtat d'oportunitats que regeixen el sistema educatiu, així com el desenvolupament d'aquelles accions i programes que incidisquen en el manteniment i impuls de la llengua i la cultura pròpies com a eixos de cohesió social i territorial.

Article 3. Principis rectors

L'aplicació d'aquesta llei es regirà pels següents principis:

a) Transversalitat. S'incorporarà la perspectiva del despoblament en totes les polítiques del Consell, tant en l'elaboració i el desenvolupament de la normativa que les regule com en la dotació pressupostària, especialment en els àmbits de la salut, l'educació, l'atenció social, l'habitatge, la cultura, l'esport, la joventut, l'envelliment, l'ocupació, la mobilitat, les infraestructures de transport i les telecomunicacions.

b) Col·laboració i cooperació. Es promourà la col·laboració i cooperació amb les administracions locals i amb l'Administració general de l'Estat, en l'exercici de les seues respectives competències, a fi d'impulsar conjuntament les mesures contra el despoblament de la Comunitat Valenciana, així com les fórmules de col·laboració publico-privada que contribuïsquen a aquests fins. Es fomentarà la col·laboració entre les entitats locals per a afavorir actuacions transversals i amb enfocament de baix cap amunt.

c) Coordinació, eficàcia i eficiència administrativa. S'articularan procediments adequats de coordinació entre els diferents òrgans i departaments del Consell implicats en les polítiques i mesures previstes en aquesta llei, per a garantir l'eficàcia i l'eficiència en l'ús dels recursos públics i vetlar per l'aplicació d'una perspectiva integral en el plantejament de les polítiques sectorials. S'entendran l'eficàcia i l'eficiència des de criteris més enllà dels quantitius, tenint en compte, entre altres, l'efecte empoderador de les diferents accions i de millora de la qualitat de vida de les persones i els seus drets.

f) Informació i sensibilització. Es fomentarà l'estudi i l'anàlisi de les implicacions de l'evolució demogràfica-territorial a la Comunitat Valenciana, amb l'obligatorietat de recollir les dades desagregades per sexe, i publicar-les en formats oberts i reutilitzables. Així mateix, es promourà la millora de la conscienciació de la ciutadania, mitjançant l'impuls de la formació, el debat i la sensibilització social respecte al repte demogràfic, i en particular sobre el despoblament d'àmplies zones de la Comunitat Valenciana, amb una visió posi-

tiva sobre els valors del medi rural.

g) **Avaluació i seguiment.** Es farà un seguiment continu del desenvolupament i la implantació de les polítiques públiques en matèria de repte demogràfic i cohesió territorial, per a avaluar-ne l'eficàcia i eficiència, millorar-ne l'aplicació i resultats i facilitar la presa de decisions.

h) **Participació.** Es promourà la participació de la ciutadania, la iniciativa social, els interlocutors econòmics i socials i els restants agents públics i privats presents en el territori, en la planificació i aplicació de les polítiques contra el despoblament. Es crearan fòrums permanents de diàleg entre territoris rurals, que permeten una comunicació estable entre si i coordinada amb les administracions.

TÍTOL I

Competències, governança i col·laboració institucional

Article 4. Competències del Consell

En matèria de repte demogràfic i lluita contra el despoblament, correspon al Consell:

a) Establir les directrius de l'acció autonòmica en matèria de repte demogràfic i lluita contra el despoblament a la Comunitat Valenciana, que seran posades en marxa per l'òrgan competent, i coordinades a través de la comissió interdepartamental del Consell creada a aquest efecte.

b) Impulsar l'aplicació transversal de la perspectiva demogràfica i territorial de lluita contra el despoblament en l'acció de la Generalitat, així com el seguiment i l'avaluació de la seua efectivitat.

c) Aprovar una planificació estratègica davant el repte demogràfic i el despoblament a la Comunitat Valenciana, amb un horitzó temporal d'almenys deu anys, que incloga un mecanisme d'avaluació i revisió. L'òrgan competent en matèria de polítiques contra el despoblament s'encarregarà de l'elaboració i el seguiment d'aquesta planificació, i d'informar regularment el Consell sobre aquesta.

d) Impulsar que qualsevol disposició legal permeta una adaptació i modulació de la normativa a les peculiaritats i dificultats en els ajuntaments xicotets, amb la finalitat d'afavorir una millor prestació dels serveis, així com fomentar l'activitat econòmica i la creació de llocs de treball.

Article 5. Comissió Interdepartamental del Consell contra el Despoblament

1. Es crea la Comissió Interdepartamental per a la Lluita contra el Despoblament dels Municipis de la Comunitat Valenciana, que queda adscrita al departament competent en matèria de cohesió territorial i polítiques contra el despoblament del Consell.

2. La comissió interdepartamental és l'òrgan col·legiat de l'Administració de la Generalitat al qual competeix assessorar i coordinar les iniciatives i les actuacions del Consell contra el despoblament, sota una visió integrada i pluriennal, i el seguiment d'aquestes.

3. Les funcions, la composició i l'organització de la Comissió Interdepartamental es regularan mitjançant un decret del Consell, a proposta del departament competent en cohesió territorial i polítiques contra el despoblament.

4. La constitució i el funcionament d'aquesta comissió no podran tindre incidència en la dotació dels capítols de despesa assignats a cap dels departaments del Consell, i en tot cas hauran d'atendre's amb els mitjans personals i materials del departament que corresponga.

Article 6. Informe de perspectiva rural sobre el despoblament

1. Els plans sectorials i els projectes normatius amb rang de llei, de la Generalitat, hauran d'incorporar un informe de perspectiva rural sobre el despoblament, que incloga una avaluació prèvia de l'impacte en termes de repte demogràfic i cohesió territorial, enfocat, en particular, al fet que la normativa i el desenvolupament dels plans siguin adequats a les singularitats i als recursos administratius disponibles en els municipis més xicotets.

Aquest informe s'elaborarà pel departament o centre directiu que propose l'avantprojecte de llei o projecte de pla o programa, i haurà d'acompanyar la proposta des de l'inici del procés de tramitació. En els termes i fases en què reglamentàriament es determine, haurà d'incloure una fase de consulta amb les persones representants dels territoris afectats.

2. L'òrgan competent en matèria de polítiques contra el despoblament haurà de proporcionar directrius, instruccions i metodologies per a facilitar l'elaboració de l'informe de perspectiva rural sobre el despoblament.

3. En l'elaboració dels pressupostos autonòmics s'hauran d'incloure indicadors que permeten integrar l'impacte social i sectorial que sobre el despoblament poden tindre les polítiques pressupostàries. S'haurà d'individualitzar la despesa projectada en les polítiques actives davant el despoblament que desenvolupe l'òrgan competent. En la resta de polítiques sectorials del Consell s'haurà de dur a terme una caracterització territorial de les línies pressupostàries projectades, a fi de permetre una avaluació del seu impacte sobre el despoblament territorial.

Article 7. Planificació estratègica

1. L'òrgan competent en matèria de polítiques contra el despoblament s'encarregarà de l'elaboració, l'avaluació i el seguiment d'una planificació estratègica de mesures contra el despoblament, que servisca com a referència i visió estratègica perquè les administracions públiques competents puguen dissenyar les seues polítiques i mesures de lluita contra el despoblament a la Comunitat Valenciana.

Entre altres continguts, aquests informes de seguiment hauran d'incloure la cartografia associada als mapes de serveis actuals o en projecte a la Comunitat Valenciana, que diferencie els municipis en risc de despoblament o les seues comarques, a l'efecte de detectar mancances i poder informar la proposta de mesures, projectes, infraestructures o recursos humans necessaris per a la dotació de serveis públics amb criteris d'equitat territorial.

2. Aquesta estratègia tindrà una vigència mínima de deu anys, amb una primera revisió intermèdia una vegada transcorreguts els primers quatre anys d'aplicació, i una segona revisió intermèdia una vegada transcorreguts huit anys d'aplicació, amb la finalitat d'analitzar-ne l'evolució i abordar els ajustos necessaris per a aconseguir el compliment dels seus objectius.

Ambdues revisions seran dirigides per l'òrgan competent en matèria de despoblament que enviarà un informe al Consell per a la seua anàlisi, debat i aprovació per acord del Consell.

3. El Pla Valencià d'Estadística inclourà l'elaboració d'indicadors de despoblament en la Comunitat Valenciana, conforme al que es preveu en la normativa estadística estatal i autonòmica d'aplicació, fomentant l'anàlisi estadística i cartogràfica del repte demogràfic.

Les dades que permeten analitzar el despoblament i l'evolució demogràfica-territorial es publicaran en formats oberts i reutilitzables en el catàleg de dades obertes de la Generalitat.

Article 8. Fons de Cooperació Municipal contra el Despoblament

1. D'acord amb el que preveu la Llei 5/2021, de 5 de novembre, reguladora del Fons de Cooperació Municipal dels municipis i entitats locals Menors de la Comunitat Valenciana, respecte de les seues línies específiques, es desenvoluparà per decret el Fons de Cooperació Municipal per a la lluita contra el despoblament.

ment, com a suport financer específic per a garantir la suficiència financera i potenciar l'autonomia local dels municipis en risc de despoblament, sobre la base del principi de subsidiarietat, perquè puguen disposar de la dotació adequada per a la prestació dels serveis locals.

2. Els pressupostos anuals de la Generalitat hauran de garantir una dotació econòmica suficient per a aquest fons.

3. Aquest fons serà de naturalesa incondicionada i no finalista, excloent la seua regulació del règim de subvencions, segons el que preveu l'article 2.2 de la Llei 38/2003, de 17 de novembre, general de subvencions.

4. Seran beneficiaris del Fons els municipis considerats en risc de despoblament segons els requisits establits en l'article 15.1 de la present Llei. Mantindran la condició de beneficiaris durant l'exercici en què es produísca aquesta circumstància, aquells municipis que hagueren deixat de ser-ho per deixar de complir els requisits exigits en aquest apartat.

Article 9. Col·laboració i cooperació interadministrativa

1. En les polítiques del Consell dirigides a la lluita contra el despoblament, es garantirà la participació activa de les administracions locals de la Comunitat Valenciana i d'altres entitats de la societat civil representatives del territori.

2. L'òrgan competent en matèria de despoblament haurà de promoure la formalització d'instruments de col·laboració i cooperació interadministrativa amb les entitats locals i supramunicipals, per al desenvolupament d'activitats d'interés comú en municipis en risc de despoblament i les seues comarques. En aquest marc, es reforçarà la xarxa d'agents de desenvolupament local en aquests municipis, promovent la seua estabilització, la col·laboració i les sinergies entre agents, i la millora de la seua formació i professionalització.

3. En particular, es formalitzarà la col·laboració amb la Federació Valenciana de Municipis i Províncies (FVMP), comptant per a això amb finançament dels pressupostos de la Generalitat, per al desenvolupament d'activitats en matèria de lluita contra el despoblament en els municipis de la Comunitat Valenciana. Aquestes activitats no podran ser subvencions directes als municipis. La Federació Valenciana de Municipis i Províncies (FVMP) haurà de presentar anualment una programació pluriennal i un informe d'activitats destinades a aquests objectius.

4. En el marc del que preveu la Llei 21/2018, de 16 d'octubre, de mancomunitats de la Comunitat Valenciana, la Generalitat promourà el suport financer i tècnic a les mancomunitats per a la millora dels serveis públics oferits a la ciutadania, especialment en municipis en risc de despoblament.

5. En el marc previst per l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, el Consell haurà de propiciar la subscripció de convenis interadministratius amb comunitats autònomes limítrofes, amb la finalitat d'optimitzar la gestió i prestació de serveis propis de competència d'aquestes en zones d'interior en risc de despoblació, pel que fa als límits establits en la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic.

6. L'Administració de la Generalitat col·laborarà amb l'Administració general de l'Estat, participant en els òrgans de coordinació i cooperació sectorials i/o bilaterals que es creen i en els acords i instruments que aquests òrgans aproven en matèria de repte demogràfic i lluita contra el despoblament.

Article 10. Participació ciutadana i col·laboració amb la societat civil

1. Es garantirà la participació ciutadana, de les persones, els col·lectius, les associacions i les entitats especialitzades en la matèria, en l'elaboració, la proposta i el seguiment dels instruments de planificació i de les polítiques contra el despoblament.

2. Es promourà la participació de les persones directament destinatàries de les polítiques i les seues asso-

ciacions o entitats representatives, incloent-hi especialment les dones, la joventut, la infància i l'adolescència, les persones majors i la població migrant.

3. Es facilitarà la participació del tercer sector social en les accions contra el despoblament per a enfortir el reconeixement i l'exercici efectiu dels drets socials, i millorar el coneixement i la cobertura de les necessitats de la població més vulnerable.

4. Es fomentarà la implicació i participació del sector privat i dels agents socials en les polítiques públiques de repte demogràfic i contra el despoblament. Entre altres, es fomentarà que la formació del seu personal incloga matèries relacionades amb la cohesió territorial i social, així com activitats per a potenciar el talent associat al territori.

5. L'òrgan competent en matèria de polítiques contra el despoblament, en coordinació amb els departaments del Consell competents en matèria de participació i de diàleg social, desplegarà normativament els mecanismes i òrgans de participació ciutadana i de col·laboració amb la societat civil previstos en aquest article, sota els criteris de transparència, eficàcia i eficiència administratives, sense que en cap cas aquests mecanismes puguen suposar un increment de la despesa pública.

Article 11. Estudi, investigació i divulgació en matèria de repte demogràfic i despoblament

1. La Generalitat fomentarà l'estudi del repte demogràfic i, en particular, del despoblament territorial, dels factors que el condicionen, els seus efectes i la seua repercussió en l'estat de benestar i en la cohesió territorial, garantint la seua transferència a la ciutadania mitjançant el treball conjunt dels poders públics i les institucions acadèmiques i científiques.

2. L'òrgan del Consell competent en matèria de polítiques contra el despoblament, en col·laboració amb l'òrgan competent en política territorial i/o ordenació territorial, i en col·laboració amb les universitats i altres institucions acadèmiques, promourà:

a) La formació especialitzada i la investigació en matèria de repte demogràfic, lluita contra el despoblament i la cohesió territorial.

b) La realització d'estudis, informes i treballs que resulten d'interés des del punt de vista del repte demogràfic, el despoblament i la cohesió territorial.

c) La divulgació del coneixement en la matèria i la difusió d'aquells estudis, informes i treballs fets per persones expertes o entitats d'especial rellevància en l'àmbit del repte demogràfic, el despoblament i la cohesió territorial.

3. La Generalitat haurà de col·laborar amb els mitjans de comunicació que actuen en l'àmbit de la comunitat autònoma per a la transferència a la ciutadania del coneixement i la sensibilització social en matèria de despoblament i del repte demogràfic, i per a la posada en valor dels municipis d'interior i del medi rural.

Article 12. Estabilitat i formació de l'ocupació pública

1. La Generalitat, en el marc de la legislació aplicable en matèria d'ocupació pública, adoptarà mesures específiques amb la finalitat de propiciar la dotació i l'estabilitat de l'ocupació pública per a atendre els municipis en risc de despoblament, preferentment en els àmbits docent, sanitari, social, de seguretat i resposta a emergències, i d'atenció directa a la ciutadania.

2. Les mesures que s'adopten podran consistir, entre altres, en incentius que promoguen la residència del personal empleat públic en els municipis en risc de despoblament, la creació de borses de treball territorialitzades, o la facilitació de condicions de teletreball entre el personal empleat públic que residisca efectivament en aquests municipis, sempre que siga compatible amb l'exercici del lloc.

3. La Generalitat impulsarà la formació del seu personal en matèria de despoblament i repte demogràfic,

que s'haurà de considerar un contingut transversal de cara a la seua promoció professional. A aquest efecte, els departaments o organismes competents en matèria de formació hauran d'incloure en els plans de formació accions formatives amb aquest contingut.

4. Les temàtiques relacionades amb la cohesió territorial, el despoblament i el repte demogràfic formaran part dels procediments d'accés a l'ocupació pública en l'àmbit de la Generalitat.

Article 13. Finançament de les mesures contra el despoblament

1. El finançament de les mesures i les actuacions afavoridores contra el despoblament, vinculades a aquesta llei, correspondran a l'Administració de la Generalitat, sent susceptible de finançament amb fons que siguen d'aplicació concorde al desenvolupament de les polítiques de cohesió i de desenvolupament rural de la Unió Europea, així com dels pressupostos d'altres administracions públiques.

2. Les actuacions que es prevegen en els instruments de planificació derivats d'aquesta llei es finançaran des dels diferents programes d'ajudes en cada àmbit sectorial, i s'hauran de dur a terme segons els procediments legals, administratius i de control financer vigents.

3. Els pressupostos autonòmics hauran de recollir, específicament, els crèdits destinats, en cadascuna de les seccions i programes, a la posada en marxa de les actuacions previstes en aquesta llei, orientats i prioritzats a la lluita contra el despoblament. Hauran d'incloure indicadors que permeten mesurar el seu grau de compliment en relació amb la lluita contra el despoblament.

4. En cap cas l'import destinat a la lluita contra el despoblament serà inferior al 0,1 % del pressupost total de la Generalitat.

TÍTOL II

Zonificació del risc de despoblament

Article 14. Criteris de zonificació del risc de despoblament

1. A fi de concretar i aplicar les mesures previstes en aquesta llei, es consideren municipis en risc de despoblament aquells que complisquen les condicions establides en el següent article 15, sense perjudici de l'aplicació de les mesures previstes per aquesta llei a altres entitats locals o supramunicipals, i a zones més àmplies, per raó de coherència, eficiència i eficàcia administrativa, en virtut dels principis de cohesió territorial i social.

2. L'òrgan competent en matèria de despoblament i l'òrgan competent en estadístiques d'interés de la Generalitat, en col·laboració amb l'òrgan competent en política territorial i/o ordenació territorial, hauran d'elaborar conjuntament els indicadors demogràfics i territorials rellevants a l'efecte d'aquesta llei, així com la seua actualització anual. I n'avaluaran la pertinència i rellevància, proposant, si és el cas, aquelles modificacions que es consideren necessàries per a una zonificació més adequada dels municipis en risc de despoblació a la Comunitat Valenciana.

3. L'estratègia autonòmica contra el despoblament es basarà en aquests indicadors demogràfics generals, sense perjudici de la seua ampliació o complementarietat amb altres indicadors, que puguen utilitzar-se igualment amb la finalitat de millorar la descripció, el diagnòstic i la planificació estratègica de les mesures contra el despoblament.

4. La informació geogràfica associada a la zonificació dels municipis en risc de despoblament s'haurà de mantindre actualitzada i publicar-se en la Infraestructura de dades espacials de la Comunitat Valenciana. Es promourà la utilització de sistemes d'informació geogràfica en la gestió de les mesures contra el despoblament, com a eines per a la planificació, la gestió i l'avaluació del territori implicat.

Article 15. Definició de municipi en risc de despoblament

1. Es considera que un municipi es troba en risc de despoblament quan es compleixen almenys quatre dels següents indicadors, disponibles a partir de les dades oficials proveïdes per l'Institut Valencià d'Estadística o per l'Institut Nacional d'Estadística:

a) Densitat de població. Nombre d'habitants, segons l'últim padró vigent, inferior o igual als vint habitants per quilòmetre quadrat. El requisit de densitat de població es considera complit per tots els municipis amb un terme municipal inferior a un quilòmetre quadrat.

b) Creixement demogràfic. Taxa de creixement de la població en el període comprés en els últims vint anys: menor o igual al zero per cent (0 %).

c) Taxa de creixement vegetatiu. Percentatge que representa el saldo vegetatiu (diferència entre naixements i defuncions) dels últims vint anys sobre la població total segons l'últim padró vigent: menor o igual a menys deu per cent (-10 %).

d) Índex d'envelliment. Percentatge que representa la població major de 64 anys sobre la població menor de 16 anys, segons l'últim padró vigent: major o igual al dos-cents cinquanta per cent (250 %).

e) Índex de dependència. Quocient entre la suma de la població de menors de 16 anys i majors de 64 i la població de 16 a 64 anys segons l'últim padró vigent, multiplicat per cent: major o igual al seixanta per cent (60 %).

f) Taxa migratòria. Percentatge que representa el saldo migratori en el període comprés entre els últims deu anys (variacions residencials, altes menys baixes) sobre la població total, segons l'últim padró vigent: menor o igual a zero per cent (0 %).

2. També es consideraran municipis en risc de despoblament aquells que, encara que no complisquen els requisits assenyalats, pertanguen a àrees funcionals amb una densitat demogràfica igual o inferior a 12,5 habitants per quilòmetre quadrat. Les àrees funcionals es determinaran de conformitat amb les dades oficials sobre demarcacions territorials inscrites en el Registre d'entitats locals de la Comunitat Valenciana, creat pel Decret 15/2011, de 18 de febrer, del Consell.

Així mateix, seran considerats municipis en risc de despoblament aquells amb població inferior a 300 habitants.

3. Per raó de la matèria o per causa d'equilibri territorial, per a l'aplicació o prioritjació de les mesures previstes en aquesta llei o d'aquelles que busquen els mateixos fins, s'estableix una categoria addicional, intermèdia de risc de despoblament, per a aquells municipis que complisquen tres dels criteris establits en l'apartat 1 d'aquest article.

4. L'òrgan competent del Consell en matèria de polítiques contra el despoblament haurà de desenvolupar per decret els requisits i les condicions específiques per a la zonificació dels municipis en risc de despoblament a la Comunitat Valenciana i, si és el cas, els mecanismes per a modificar o adaptar la tipologia de municipis.

TÍTOL III

Mesures de cohesió social, econòmica i territorial

CAPÍTOL I

Mesures de garantia d'accés als serveis públics i per a la igualtat de drets i oportunitats

Article 16. Accés a l'educació pública

1. La Generalitat ha de garantir una educació pública de qualitat en tot el territori. En particular, propiciarà:

a) Una adequada xarxa de centres rurals agrupats en Educació Infantil i Primària, així com l'estabilitat en el disseny i funcionament del mapa escolar per a afavorir l'accés d'aquest alumnat a l'Ensenyament Secundari Obligatori.

b) L'estabilització de les plantilles docents a l'escola rural, incentivant les places de difícil provisió.

c) Una adequada escolarització, garantint l'accés en igualtat a nivells superiors educatius, i l'adaptació de les ràtios a les circumstàncies reals i específiques dels municipis en risc de despoblament.

d) Implantar mesures en matèria de prestacions complementàries que afavorisquen la igualtat en l'accés a l'educació per a l'alumnat resident en els municipis en risc de despoblament, amb la finalitat de garantir el transport o, si és el cas, l'accés a una residència.

e) Fomentar la utilització de materials curriculars digitals, en l'ensenyament obligatori en centres públics, en municipis en risc de despoblament.

f) Garantir els suports necessaris per a la inclusió educativa de tot l'alumnat, amb especial atenció a l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu i a l'alumnat amb necessitats de compensació de desigualtats en l'àmbit educatiu.

g) Afavorir la formació de persones adultes, així com els ensenyaments de règim especial, protegint, en particular, l'ensenyament artístic no formal de música i d'arts escèniques, com a model educatiu de formació al llarg de la vida, obert a tota la ciutadania, que s'ofereix des d'escoles específiques d'àmbit local o supramunicipal, de titularitat municipal o de titularitat d'entitats no lucratives.

h) Afavorir la qualitat i el caràcter inclusiu dels recursos d'Educació Infantil 0-3, avançar en la seua universalització i gratuïtat i promoure una dotació suficient de places i recursos per a fer efectives les possibilitats d'accés, permanència i promoció de la població infantil a aquesta etapa educativa, preferentment en centres públics, facilitant la conciliació.

i) Consolidar i fomentar la participació en activitats extraescolars i d'oci educatiu, com a complement de l'educació curricular i aspecte essencial en l'àmbit de l'educació no formal; millorar les infraestructures educatives, esportives i tecnològiques vinculades, promovent l'ús d'aquests espais per a fer activitats extraescolars i d'oci educatiu, i propiciar serveis itinerants d'activitats extraescolars i d'oci educatiu per a garantir que arriben a tots els municipis.

j) Promoure accions educatives que contribuïsquen a difondre la realitat i els valors del medi rural, dignificant els oficis i les professions tradicionals, fomentant el tractament d'aquesta matèria en les aules, incloent-hi en tot cas una visió amb perspectiva de gènere i accions que impulsen la generació de referents per a les noves generacions.

k) Desenvolupar i garantir accions i mesures educatives dirigides a l'alumnat rural, que posen en valor i fomenten l'ús social del valencià com a eix cultural vertebrador i com a base de l'assoliment d'unes competències plurilingües que permeten la seua integració com a ciutadans i ciutadanes de ple dret en una societat multilingüe i multicultural.

2. L'Administració autonòmica, en col·laboració amb les administracions locals, desenvoluparan una xarxa de menjadors escolars, i aules matutines adaptades a la realitat dels municipis en risc de despoblament, i també haurà de possibilitar una oferta educativa complementària en períodes estivals i no lectius.

3. En el marc de les competències de la Generalitat, la conselleria competent en la matèria educativa haurà d'incorporar continguts formatius en relació al repte demogràfic i que contribuïsquen a posar en valor les oportunitats i els recursos dels municipis de l'interior de la Comunitat Valenciana, afavorint les xarxes d'intercanvi d'experiències i la col·laboració entre centres i personal docent.

A aquest efecte, haurà d'elaborar materials i desenvolupar programes de formació del professorat, entre

altres, en les següents matèries:

- a) Despoblament a la Comunitat Valenciana, característiques i implicacions.
- b) Igualtat de gènere, respecte a la diversitat i corresponsabilitat.
- c) Valoració positiva del procés d'envelliment i de les persones majors.
- d) Reforç de les relacions intergeneracionals.
- e) Inclusió de persones migrants.
- f) Atenció a la problemàtica específica de la joventut en l'entorn rural.
- g) Aprofitament dels recursos de l'entorn per a l'orientació professional de l'alumnat.

Article 17. Mesures relatives a la formació professional

1. En la planificació de l'oferta de formació professional s'hauran de tindre en compte les necessitats del teixit productiu de la Comunitat Valenciana, i que, particularment, responga a les necessitats i potencialitats del territori i dels municipis en risc de despoblació, facilitant la participació de les empreses i de les persones treballadores en aquests territoris.
2. Es facilitaran alternatives perquè la joventut pugua incorporar-se al mercat laboral en condicions adequades en el seu àmbit geogràfic més pròxim, enfocant l'esforç cap a aquelles activitats en les quals cal aconseguir el relleu generacional i la diversificació, tant en sectors tradicionals com emergents.
3. S'impulsaran els programes de formació telemàtica i presencial, potenciant l'accés de la població dels municipis en risc de despoblament i especialment de persones treballadores ocupades, per a la seua qualificació i requalificació, a través de les noves tecnologies i metodologies formatives.
4. Es promourà la figura del contracte programa de formació i contracte programa de pràctiques, per a l'alumnat amb estada efectiva en municipis en risc de despoblament, orientat a la realització d'estudis no obligatoris, tant en formació professional com universitària.
5. La conselleria competent en matèria d'educació i de formació professional haurà de desenvolupar les condicions, els requisits i la col·laboració interadministrativa i amb els centres formatius i universitats, per al desenvolupament d'aquests contractes programa en municipis en risc de despoblació.

Article 18. Accés a la sanitat pública

1. Es potenciaran els centres d'atenció primària, garantint, en la mesura que siga possible, l'accés als serveis sanitaris bàsics de proximitat, mitjançant una planificació amb accions positives per als municipis en risc de despoblament.
2. Les prestacions sanitàries oferides pel Sistema Sanitari de la Comunitat Valenciana s'hauran d'adaptar a les necessitats de la població dels municipis en risc de despoblament, revisant i millorant les infraestructures, l'equipament tecnològic i el catàleg de proves diagnòstiques en centres d'atenció primària.
3. Es promourà la salut i l'equitat en salut de la població al llarg de la vida en aquests municipis, promociónant comportaments saludables i potenciant la coordinació entre l'àmbit sanitari, el familiar i els serveis socials.
4. S'atendran les particularitats derivades dels municipis en risc de despoblament en l'accés als serveis d'emergències i urgències sanitàries.
5. Els sistemes de citació de pacients, tant en atenció primària com en hospitalària, incorporaran els mecanismes necessaris tendents a coordinar l'assistència a les consultes i proves diagnòstiques amb els hora-

ris més adequats.

6. Es promourà una assistència farmacèutica que pugua respondre a les necessitats de la població resident en aquests municipis. Per a això, es donarà suport al manteniment de les farmàcies comunitàries establides en els municipis en risc de despoblament, i, de manera singular, s'arbitraran mecanismes que faciliten l'assistència farmacèutica en aquelles localitats on no hi haja oficina de farmàcia.

7. Es mantindrà l'accés als serveis sanitaris de manera presencial, al mateix temps que s'incentivarà l'ús de la telemedicina i de tecnologies de la informació i de la comunicació en municipis en risc de despoblament.

8. El Pla valencià d'acció per a la salut mental, drogodependències i conductes addictives incorporarà anàlisis i accions dirigides als municipis en risc de despoblament, tenint en compte les condicions sociodemogràfiques i territorials, i específicament les situacions d'aïllament, soledat, exclusió social, invisibilitat i envelliment.

Article 19. Accés als serveis socials públics

1. En desenvolupament del que preveu la Llei 3/2019, de 18 de febrer, de serveis socials inclusius de la Comunitat Valenciana i, particularment, en compliment del principi d'equitat territorial establert per aquesta norma, l'actuació de la Generalitat es dirigirà a compensar els desequilibris territorials i garantir l'accés al Sistema Públic Valencià de Serveis Socials, per mitjà d'una oferta equitativa i equilibrada de prestacions en tot el territori de la Comunitat Valenciana, tenint en compte especialment les zones i àrees amb altes taxes d'envelliment i dispersió.

Amb aquesta finalitat, la conselleria competent en la matèria desenvoluparà aquelles mesures normatives i de coordinació i col·laboració amb les administracions locals que permeten garantir la prestació dels serveis socials d'atenció primària en municipis en risc de despoblament.

Així mateix, els instruments de planificació d'infraestructures socials i mapatge de serveis socials previstos en aquesta llei hauran d'abordar el risc de despoblació territorial, de conformitat amb criteris de proximitat, funcionalitat, accessibilitat, eficàcia i eficiència i equitat territorial.

2. En aplicació de l'article 25 de la Llei 3/2019, de 18 de febrer, de serveis socials inclusius de la Comunitat Valenciana, relatiu als espais vulnerables, la conselleria competent, en col·laboració amb el departament competent en cohesió territorial i polítiques contra el despoblament, desenvoluparan la classificació i l'enfocament d'actuacions integrals en espais vulnerables en municipis en risc de despoblament. En aquest context, es prioritzaran les actuacions de caràcter supramunicipal o mancomunat.

3. Les prestacions de promoció de l'autonomia personal i d'atenció a les persones en situació de dependència, previstes en el catàleg per a l'autonomia i atenció a la dependència a la Comunitat Valenciana, es proporcionaran preferentment a través del Sistema Públic Valencià de Serveis Socials. En aquest marc, per als municipis en risc de despoblament s'afavoriran:

a) Els serveis que faciliten l'atenció en el domicili i en l'entorn social pròxim, establint programes itinerants en cas necessari.

b) L'impuls de les prestacions de teleassistència i de teleassistència avançada, i d'atenció domiciliària, així com l'assistència personal per a les persones en situació de dependència que ho requerisquen per prescripció facultativa.

c) L'accés als serveis que oferisquen els centres residencials situats al municipi o en municipis pròxims per a persones en situació de dependència que no siguen residents, procurant un màxim de 20 km des del seu entorn vital que afavorisca el sentiment de pertinença i l'arrelament al territori, així com la resta de serveis i programes destinats a persones en situació de dependència.

d) Promoure accions coordinades entre el Sistema Públic Valencià de Serveis Socials amb el Sistema de

Salut, en atenció primària i hospitalària, així com la continuïtat de cures al municipi de residència.

4. Es garantirà l'atenció i la cura a les persones majors que viuen en municipis en risc de despoblament, per a atendre les seues necessitats bàsiques i oferir-les el suport necessari per a promoure la seua autonomia personal, a través de les següents actuacions:

a) Assegurar la prestació de la teleassistència i la teleassistència avançada a les persones majors, preferentment a aquelles que visquen soles o en domicilis aïllats.

b) Promoure el desenvolupament d'un envelliment actiu i saludable, en un entorn de benestar en què puguem aportar els seus coneixements i valors.

c) Desenvolupar la capacitació digital de la població major de 55 anys i l'accés a les tecnologies de la comunicació per a reduir la bretxa digital generacional i la bretxa digital de gènere.

d) En col·laboració amb les entitats locals, complementar els serveis de proximitat, com ara acompanyament, menjars, bugaderia a domicili, etc., així com promoure la participació de les persones majors en les activitats socials, d'esport, cultura i oci.

e) Facilitar l'accés a un recurs d'atenció residencial, a menys de 20 quilòmetres de la seua llar, perquè les persones majors puguem romandre en el seu entorn i evitar el desarrelament, incloent-hi criteris de preferència per a l'adjudicació de places en aquestes zones.

f) Activar altres tipus de residència o convivència en l'àmbit rural per a les persones majors que tenen dificultats per a romandre en el seu domicili o que no en tenen o no reuneixen les condicions bàsiques d'habitabilitat o accessibilitat, com els habitatges tutelats o col·laboratius, les xicotetes unitats de convivència o les famílies acollidores o allotjament alternatiu.

g) Facilitar formació i eines a les dones majors per a la identificació i la prevenció de la violència de gènere, garantint l'atenció integral.

5. Es promourà l'atenció a les persones amb discapacitat en municipis en risc de despoblament mitjançant les següents actuacions:

a) Fomentar l'atenció en els entorns més immediats mitjançant programes de suport a famílies, l'atenció en entorns naturals o la itinerància de serveis.

b) Promoure l'accessibilitat als serveis a través de l'ús de les noves tecnologies de la informació, la teleassistència i dispositius per a la geolocalització, alertes de risc en la llar, terminals adaptats i comunicació accessible.

c) Prendre mesures per a facilitar l'accessibilitat en l'habitatge habitual i l'adaptació de les llars a les necessitats de les persones amb diversitat funcional.

d) Afavorir els projectes d'economia social orientats a l'ocupabilitat de persones amb discapacitat en activitats econòmiques desenvolupades en municipis en risc de despoblament.

6. Es fomentaran projectes d'inclusió social d'àmbit local o supramunicipal per a atendre les necessitats específiques de les persones o col·lectius amb mancances o amb vulnerabilitat social. Es promourà la realització de projectes d'intervenció social o comunitària, així com actuacions de suport integrals, facilitant de manera coordinada l'atenció social, l'educació, l'accés a l'habitatge i la informació i l'orientació per a l'ocupació, i a les prestacions com la renda valenciana d'inclusió i els seus corresponents itineraris d'inclusió social que afavorisquen la inclusió social de les persones destinatàries.

7. L'Observatori del Sistema Públic Valencià de Serveis Socials estudiarà la situació dels municipis en risc de despoblament, en atenció a les seues condicions sociodemogràfiques i territorials, per a proporcionar anàlisis i dades que milloren les polítiques públiques en matèria de drets i garanties d'accés als serveis socials inclosius i, en particular, respecte de les persones majors, la soledat, la inclusió social de persones vulnerables, la perspectiva de gènere i la promoció de la infància i l'adolescència.

8. La conselleria competent utilitzarà el recurs a la figura dels contractes programa en col·laboració amb les entitats locals i municipals, per a garantir la prestació de l'atenció primària bàsica i específica en els municipis en risc de despoblament, i promoure l'estabilitat i la professionalització de les persones que treballen en aquests serveis.

Article 20. Accés als serveis de justícia pròxima

1. La Generalitat garantirà l'accés de la ciutadania a la justícia, tant des del punt de vista dels seus drets, com del seu exercici. Per a això reduirà la bretxa digital incorporant els Jutjats de pau a la xarxa del sistema de gestió processal de la jurisdicció, i la bretxa territorial acostant els serveis públics de justícia a la ciutadania, amb independència del lloc en el qual s'habite.

2. La Generalitat, a través de la conselleria competent en matèria de justícia, realitzarà les actuacions següents :

a) Garantir que els Jutjats de pau compten amb tots els serveis d'atenció a la ciutadania que permet la normativa vigent, transformant-los en modernes oficines judicials tecnològicament avançades.

b) Impulsar els serveis d'orientació jurídica de proximitat a fi que la informació, orientació i assessorament jurídic arribe a la ciutadania dels municipis amb menor població o físicament allunyats (a altres nuclis de població més enllà de les capçaleres dels partits judicials).

c) Impulsar els serveis de mediació de proximitat a fi de potenciar els mitjans alternatius de resolució de controvèrsies.

d) Acostar a les víctimes del delictes als serveis d'assistència integral, coordinada i especialitzada, que es presten en la Xarxa d'Oficines de la Generalitat d'Assistència a les Víctimes del Delictes.

Article 21. Mesures per a la joventut

1. En desenvolupament del que preveu la Llei 15/2017, de 10 de novembre, de polítiques integrals de joventut, l'actuació de la Generalitat es dirigirà a reconèixer els drets de la joventut en tot el territori de la Comunitat Valenciana, i a garantir un major i millor servei a les persones joves, tenint en compte les diferents realitats territorials, parant una atenció especial a les especificitats de l'àmbit rural, sota els principis de proximitat i arrelament en el territori.

Amb aquest objectiu, l'òrgan competent en matèria de polítiques de joventut inclourà en les seues estratègies programes específics dirigits a les persones joves en l'àmbit rural, per a garantir una igualtat d'oportunitats i l'accés als serveis públics, així com el desenvolupament d'un projecte de vida propi en municipis en risc de despoblament, i promourà la coordinació amb les conselleries competents per a dissenyar accions en favor de la joventut, adaptades als municipis en risc de despoblament, en matèries clau com accés a habitatge, ocupació, formació professional i finançament.

Es desenvoluparà, específicament, un programa de mobilitat juvenil atenent situacions que, per estudis, oci o motius laborals, els obliguen a recórrer distàncies més llargues que col·lectius d'altres edats, dissenyant sistemes intel·ligents que permeten desplaçaments a baix cost i d'àmplia cobertura.

2. La Xarxa Jove de la Comunitat Valenciana, segons el que preveu l'article 39 de la Llei 15/2017, de 10 de novembre, de polítiques integrals de joventut, reforçarà les polítiques públiques en matèria de joventut, en coordinació i col·laboració amb les administracions locals, i altres agents implicats. Específicament vetllarà perquè aquestes polítiques arriben als municipis en risc de despoblament i s'escolten les demandes de les persones joves residents en aquests municipis.

3. Les administracions públiques, en l'àmbit de les seues competències, promouran accions innovadores de formació, divulgació i participació de les persones joves, en relació amb les oportunitats i dificultats en els municipis en risc de despoblació, la seua visió del futur i aspiracions de treball, l'accés a l'oci, la cultura

i l'esport, així com enfocades al descobriment dels valors, la cultura, la música i els coneixements tradicionals que reforcen el seu sentit de pertinença i l'atractiu dels municipis d'interior de la Comunitat Valenciana.

Article 22. Mesures per a les persones majors

1. En el marc de l'Estratègia valenciana d'envelliment i soledat no desitjada, l'actuació de la Generalitat es dirigirà a garantir un major i millor servei a les persones majors, tenint en compte les diferents realitats territorials, prestant una atenció especial a les especificitats de l'àmbit rural, sota els principis de proximitat i arrelament en el territori.

2. De manera complementària i coordinada amb les actuacions previstes en l'article 19.4, es plantejaran mesures contra l'aïllament i la soledat no desitjada en municipis en risc de despoblament i les seues comarques, afavorint l'autonomia personal i activitats de tipus social, educatiu, esportiu i cultural adaptades a l'entorn, el treball en xarxa o comunitari, la participació, la convivència i la solidaritat intergeneracionals.

3. Es dissenyaran mesures per a evitar l'exclusió per edat en les seues diverses formes: social, digital, financera o de gènere. I es promouran instruments innovadors, com els bancs de memòries o de records, per a donar valor i conservar el coneixement i les experiències acumulades per les persones majors, relacionats amb els sabers tradicionals, els costums, les festivitats i els antics oficis del medi rural.

4. En col·laboració amb els departaments competents en les matèries relacionades d'economia, la salut i el turisme, entre altres, es promourà l'elaboració de plans estratègics zonals que incloguen la promoció de l'economia de les cures de la Comunitat Valenciana, enfocada a detectar les potencialitats i necessitats sociodemogràfiques i territorials.

Els plans estaran adaptats específicament a les condicions de les comarques rurals d'interior i dels municipis en risc de despoblament, pel seu potencial com a generador d'ocupació i factor de desenvolupament socioeconòmic i cohesió territorial. Hauran de plantejar accions de reforç de polítiques d'inclusió i noves polítiques públiques per a un mercat d'ocupació inclusiu. I comptaran amb la participació de les entitats locals, agents socials i la col·laboració públic-privada d'empreses o entitats especialistes en la matèria.

5. En l'àmbit de les competències de la Generalitat, es desenvoluparan mesures perquè la població major dels municipis en risc de despoblació reba un assessorament financer de qualitat, adaptat a les seues necessitats i formació, que permeta un millor servei, més diversificat i una relació més segura amb les entitats bancàries i de crèdit.

Article 23. Mesures per a la igualtat de gènere

1. La Generalitat impulsarà de manera transversal la igualtat de gènere en el medi rural, atenent les circumstàncies socials i territorials dels municipis en risc de despoblament.

2. S'elaboraran, en coordinació entre les conselleries amb competències en la matèria, plans específics destinats a la promoció i permanència de la dona en el medi rural, que aborden la seua situació amb una perspectiva integral i inclusiva, i que promoguen, entre altres: la millora de l'autonomia personal de les dones, la seua formació, el seu reconeixement social i professional, la titularitat compartida, el foment de la seua participació en els òrgans de decisió de les empreses, cooperatives i explotacions, i la lluita contra la violència de gènere i qualsevol altra mena de violència sobre la dona, i la bretxa de gènere en totes les seues facetes: generacional, cultural, digital, econòmica i social.

3. En relació amb el que preveu l'article 22, s'abordarà el repte de l'envelliment en municipis en risc de despoblament amb perspectiva de gènere, per a atendre les necessitats específiques de les dones majors en matèria sanitària i social, per a millorar la seua autonomia i la seua qualitat de vida i evitar situacions de soledat i exclusió.

Article 24. Accés al transport públic

1. La Generalitat garantirà uns nivells de servei de transport públic que permeten la consecució d'una mobilitat sostenible, accessible i de qualitat en municipis en risc de despoblament, l'accés a infraestructures i serveis públics bàsics i la connexió eficaç i eficient amb altres municipis i localitats, que permeta el seu desenvolupament personal, social i professional. L'eficiència i l'eficàcia de les connexions no estarà condicionada per criteris de rendibilitat, sinó de servei a la ciutadania.
2. El transport públic de persones viatgeres en municipis en risc de despoblament es prestarà mitjançant serveis de transport públic, sensibles a la demanda, a través de qualsevol de les fórmules previstes en la normativa estatal i autonòmica.
3. La conselleria competent en matèria de transport i mobilitat sostenible, en el disseny dels serveis de transport que atenen els municipis en risc de despoblament, garantirà una adequada cobertura de destinacions i horaris que permeta l'accés als serveis bàsics, i la connexió amb la resta del territori mitjançant transport públic.
4. Per a la prestació de serveis de transport a demanda, es promourà l'adopció de sistemes que permeten la precontractació i reserva de places, així com la gestió i el control d'incidències, i disposar d'informació en temps real dels serveis.
5. Es promouran noves formes de mobilitat sostenible, mitjançant rutes per als vianants, de bicicleta i per a ciclistes i vianants, prioritàriament aquelles que puguen connectar entre poblacions i amb altres llocs d'interés turístic, comercial o econòmic, així com solucions innovadores de mobilitat col·laborativa o compartida, i de transport multimodal que milloren la connectivitat dels municipis en risc de despoblament.
6. Es vetllarà perquè la infraestructura i els serveis públics de transport oferisquen una informació actualitzada, accessible, comprensible i adaptada a les necessitats de la població dels municipis en risc de despoblament.
7. Els serveis de transport a demanda o de transport regular inclouran serveis de compra-recollida-distribució de comandes, que permeten l'arribada a punts de recollida en cada localitat evitant desplaçaments.

Article 25. Accés a l'habitatge

1. En el marc de la Llei 2/2017, de 3 de febrer, de la Generalitat, per la funció social de l'habitatge de la Comunitat Valenciana, la conselleria competent en la matèria desenvoluparà mesures i actuacions tendents específicament a garantir el dret a l'habitatge de les persones que viuen o es vulguen instal·lar en municipis en risc de despoblament, així com per a atendre les necessitats particulars en matèria de rehabilitació, innovació i eficiència energètica, i accés a les energies renovables per a autoconsum. Aquestes actuacions es complementaran, si és el cas, amb mesures incentivadores de caràcter fiscal.
La Generalitat elaborarà, en col·laboració amb les entitats locals, una estratègica d'habitatge públic en xicotets municipis en risc de despoblament de la Comunitat Valenciana.
2. Es promourà, en col·laboració amb les administracions locals, l'ampliació de la xarxa d'oficines locals d'informació i assessorament (Xarxa Xaloc), com a servei de finestreta única en matèria d'habitatge, rehabilitació d'edificis i regeneració urbana, per a atendre les comarques amb municipis en risc de despoblament, sota criteris d'eficiència i proximitat a la ciutadania, i es donarà preferència als serveis d'abast supramunicipal a través de les mancomunitats.
3. Es promouran instruments per a la mobilització d'habitatges buits, deshabitats i infrutilitzats, que permeten la gestió de borses d'habitatges, tenint en compte les condicions sociodemogràfiques i territorials dels municipis en risc de despoblació, en col·laboració i coordinació amb les entitats locals, i afavorint les actuacions supramunicipals o mancomunades.

Entre aquestes mesures, s'inclouran: el dret al tanteig i retracte contemplat en el Decret llei 6/2020, de 5 de juny, del Consell, per a l'ampliació de l'habitatge públic en la Comunitat Valenciana mitjançant els drets de tanteig i retracte; els contractes de masoveria urbana o arrendament solidari (previst per la Llei 2/2017 de funció social de l'habitatge); els convenis de col·laboració amb entitats financeres, filials immobiliàries o entitats de gestió d'actius, o les mesures de foment previstes en el Decret 130/2021, d'1 d'octubre, del Consell, d'aprovació del reglament per a la mobilització d'habitatges buits i deshabitats.

4. S'establiran criteris de discriminació positiva per a l'accés a l'habitatge de protecció pública, així com per a les ajudes a rehabilitació i eficiència energètica, instal·lació d'energies renovables per a autoconsum i renovació de l'entorn construït (tant edificatori com urbà), a les entitats o persones demandants amb estada efectiva en municipis en risc de despoblament, o que hi vulguen fixar la seua residència, especialment per a persones joves. S'aplicaran criteris de valoració positiva en les ajudes d'accés a primer habitatge.

5. S'establirà un programa de revitalització residencial en els xicotets nuclis urbans, mitjançant línies d'ajuda específiques, sota estrictes principis de prudència i viabilitat tècnica, per a l'elaboració de plans d'accés a l'habitatge i rehabilitació en municipis en risc de despoblament, amb una convocatòria adaptada a les necessitats de la població i a les característiques del medi.

6. Es fomentarà la reutilització d'habitatges ja existents, la rehabilitació d'habitatges i edificis, la millora de l'eficiència energètica dels habitatges i la instal·lació d'energies renovables per a autoconsum, compatibles amb la preservació de l'arquitectura rural tradicional, i la recuperació i conservació del patrimoni arquitectònic en els plans de regeneració i renovació urbana en els municipis en risc de despoblament.

A aquest efecte, dins dels marges previstos per la Llei 4/1998, d'11 de juny, del Patrimoni Cultural Valencià, els departaments competents en la matèria arbitraran mesures i mecanismes que permeten l'agilització i simplificació de la concessió de les llicències d'obra i resta de títols jurídics habilitants en àmbits patrimonialment protegits, i la racionalització dels terminis per a la seua concessió.

7. Es proposaran línies d'ajudes a l'adaptació dels habitatges per a persones majors, així com per al foment de nous models d'habitatge, com l'habitatge col·laboratiu, orientats a permetre que les persones majors puguen disposar d'un habitatge amb condicions de comoditat i accés a serveis, per a propiciar l'envel·liment actiu i la convivència intergeneracional, l'accés a l'habitatge assequible i amb serveis d'interès comunitari.

8. S'estudiaran, divulgaran i promouran solucions tècniques i constructives vinculades a l'arquitectura vernacla i del lloc, en combinació amb la incorporació de solucions innovadores d'arquitectura bioclimàtica, basades en el coneixement tradicional i adaptades a les condicions dels territoris d'interior.

9. La Generalitat actuarà directament en l'adquisició, rehabilitació o qualsevol altre mecanisme legal que permeti la creació de parc públic d'habitatge en xicotets municipis i municipis en risc de despoblament. S'habilitarà, amb la finalitat de facilitar l'accés a l'habitatge en municipis en risc de despoblament, un programa d'adquisició pública d'habitatge usat per a la seua rehabilitació i ulterior posada a la disposició del demandant de l'habitatge, mitjançant fórmules alternatives i innovadores al lloguer i fórmules innovadores diferents de l'adquisició del ple domini, com l'adquisició de l'usdefruit temporal i la posada a la disposició del ciutadà, després de la rehabilitació, durant el termini pactat en el contracte d'usdefruit.

10. Es desenvoluparan normativament instruments de garantia amb el suport de l'Administració (en forma d'avals, assegurament i altres), que puguen aportar confiança a les persones tenidores i facilitar l'activació de l'oferta d'habitatge en municipis en risc de despoblament.

Article 26. Seguretat i resposta davant les emergències

1. La Generalitat, en l'exercici de les seues competències en matèria de seguretat i resposta a les emergències, i d'acord amb els objectius i principis establits per la Llei 13/2010, de 23 de novembre, de protecció civil i gestió d'emergències de la Comunitat Valenciana, ha de promoure la millora del servei en l'aten-

ció i la proximitat a la ciutadania en municipis en risc de despoblació, tenint en compte les necessitats i condicions sociodemogràfiques i territorials d'aquests municipis, incloent-hi l'augment de dotacions, l'especialització i la formació del personal.

2. La Generalitat promourà espais de cooperació interadministrativa amb les forces i cosos de seguretat de l'Estat, amb la finalitat de poder traslladar les necessitats i les condicions específiques de seguretat de les persones residents en les comarques i municipis en risc de despoblació.

3. La Generalitat, a través de la conselleria competent en matèria de protecció civil, extinció d'incendis forestals i emergències i el seu sector públic instrumental, ha de fer una planificació d'infraestructures i de necessitats logístiques que garantisca la seguretat de les persones en tot el territori, tenint en compte específicament les necessitats de la ciutadania resident en municipis en risc de despoblació. Ha de vetlar per garantir l'accés universal als serveis del 112 en tot el territori, en particular en els municipis en risc de despoblació.

4. S'hauran d'incloure programes de formació que promoguen el coneixement dels municipis d'interior de la Comunitat Valenciana, incloent-hi els seus valors naturals i culturals, la vulnerabilitat del territori davant l'emergència climàtica i les mesures d'adaptació.

Article 27. Promoció de la cultura i l'esport

1. La conselleria competent en matèria de cultura ha d'impulsar plans d'acció per a la millora de l'accés a la cultura en els municipis en risc de despoblament, mitjançant la creació de xarxes i plataformes amb continguts culturals, fomentant la utilització de les tecnologies de la informació i la comunicació; dirigits a:

a) afavorir el desenvolupament dels recursos culturals i d'oci situats en aquestes localitats, per a posar-los en valor des del punt de vista cultural, patrimonial i de generació d'ocupació;

b) impulsar activitats itinerants culturals, exposicions, activitats esportives, etc., i facilitar mitjans de transport i solucions de mobilitat que permeten l'accés a les activitats culturals i esportives en altres municipis;

c) promoure accions de professionalització i estabilització d'ocupacions entorn de les indústries culturals amb especial incidència en aquests municipis;

d) fomentar el servei bibliotecari i programes d'enviament a domicili de fons bibliogràfics de les biblioteques públiques, així com l'accés a serveis virtuals de la Xarxa de Biblioteques Públiques de la Comunitat Valenciana;

e) promocionar programes de foment de la instal·lació de professionals culturals en l'entorn rural, mitjançant beques i la creació d'infraestructures que faciliten el seu treball.

2. La conselleria competent en matèria d'esport ha de planificar programes específics de foment de l'activitat física i esportiva en municipis en risc de despoblament, amb l'objectiu de millorar les condicions físiques i psicològiques de les persones residents en aquests municipis, per a afavorir la socialització entre elles, així com la socialització intergeneracional i l'intercanvi d'experiències en xarxa.

3. Per al compliment del que preveu aquest article, es promourà la formalització d'instruments de col·laboració interadministrativa amb les entitats locals, per a fomentar la prestació agrupada i/o itinerant de serveis esportius, l'elaboració d'un pla d'instal·lacions esportives integrat i supramunicipal, d'àmbit comarcal, i la promoció d'esdeveniments esportius sostenibles i respectuosos amb el territori.

Article 28. Accés a les tecnologies de la informació i la comunicació

1. En l'àmbit de les competències autonòmiques, per mitjà de la conselleria competent, la Generalitat ha d'impulsar mesures per a la millora de la connectivitat de banda ampla en tot el territori, amb especial atenció a aquelles zones en risc de despoblament i amb pitjor connectivitat de la Comunitat Valenciana.

Es faran avaluacions periòdiques de verificació i comprovació del compliment de la connectivitat oferida per les empreses operadores de telecomunicacions, específicament en els municipis en risc de despoblament, així com en zones remotes, d'interior i de muntanya.

2. En els programes de formació en competències digitals es prioritzaran els municipis en risc de despoblament. S'impulsarà la capacitat de la ciutadania en competències digitals en aquests municipis, especialment adaptats a les persones de major edat. I es promourà la incorporació de les dones en la societat de la informació, mitjançant formació en tecnologies de la informació i de les comunicacions, amb la finalitat de reduir la bretxa digital de gènere. També es fomentarà la participació ciutadana a través d'eines digitals.

3. L'Observatori de la Bretxa Digital estudiarà específicament la bretxa digital des de la perspectiva territorial i l'estat d'implantació de la societat digital en la ciutadania en els municipis en risc de despoblament, i analitzarà periòdicament l'estat de la bretxa digital en el medi rural.

4. S'establiran mesures per a incentivar i millorar la transformació digital i l'accés a les tecnologies de la informació i la comunicació de les empreses que desenvolupen la seua activitat econòmica en els municipis en risc de despoblament, preferentment de les pimes i autònoms, i que fomenten la generació d'ocupació estable i de qualitat en aquests municipis.

5. Es promourà la realització d'inversions per a millorar la connectivitat de banda ampla en les àrees empresarials existents, per a facilitar la transició digital de les empreses allí instal·lades i l'atracció de noves activitats econòmiques fomentant la generació d'ocupació estable i de qualitat en aquests municipis.

6. S'establiran mesures per a incentivar projectes de digitalització de l'administració local en els municipis en risc de despoblament, que permeten agilitzar la tramitació administrativa telemàtica, facilitar la prestació dels serveis municipals i oferir millor atenció a la ciutadania.

7. S'establiran mesures, en col·laboració amb les entitats locals, per a facilitar l'accés de la ciutadania amb dificultats socioeconòmiques a equipament informàtic i a connectivitat en llars d'aquests municipis.

Article 29. Accés a serveis bancaris

1. Les entitats financeres que operen a la Comunitat Valenciana, en les seues estratègies comercials i de funció financera, hauran de tindre en compte, entre altres mitjans, oficines, caixers, agents financers o oficines mòbils, amb els quals aportar solucions a aquells municipis que no tinguen accés a aquests serveis, amb la finalitat de garantir l'accés als serveis bancaris de totes les persones independentment del lloc de residència.

2. La Generalitat podrà subscriure acords amb les entitats financeres per a implantar solucions tecnològiques que faciliten l'accés als serveis financers en municipis en risc de despoblació. I impulsarà la col·laboració amb aquestes entitats, així com amb les seccions de crèdit de les cooperatives agroalimentàries, amb l'objectiu de mantindre i millorar l'accés als serveis financers i bancaris de tota la ciutadania, en condicions equivalents, amb independència del seu lloc de residència.

En aquest sentit, es considera un servei d'interés econòmic general la instal·lació, el manteniment i la posada en funcionament de caixers automàtics i la prestació d'un servei d'assistència i formació financera, particularment en els municipis en risc de despoblament que manquen d'entitat financera.

3. A través dels oportuns instruments o acords de col·laboració, es promouran sistemes alternatius de disposició d'efectiu com, entre altres, la retirada de fons en farmàcies, oficines de correus, cooperatives o comerços locals, que com a activitat complementària pugua contribuir al manteniment d'aquests serveis a la localitat.

Article 30. Protecció dels drets de les persones consumidores i accés als mitjans de comunicació

1. La Generalitat ha de garantir l'accés als recursos públics d'informació i protecció de les persones consumidores en municipis en risc de despoblament, a través dels dispositius d'atenció telepresencial per a poder plantejar consultes i reclamacions.
2. La Generalitat ha d'impulsar mesures que afavorisquen l'accés de la ciutadania dels municipis en risc de despoblament a una informació veraç, fiable i diversa, que propicie els intercanvis humans, culturals i econòmics de la població. A més, ha d'habilitar mecanismes que impulsen la radiodifusió, la televisió i qualsevol altre mitjà de comunicació social en aquests municipis, col·laborant amb els diferents mitjans de comunicació amb presència en el territori.

CAPÍTOL II

Mesures per a la reactivació i la diversificació socioeconòmiques i la promoció de l'ocupació

Article 31. Mesures en matèria de subvencions i contractació pública

1. En les bases reguladores de les ajudes i subvencions d'àmbit general, i en funció de la naturalesa de la subvenció, l'òrgan proponent podrà incorporar-hi requisits, criteris de prioritització o mecanismes de discriminació positiva, dins dels marges previstos per la Llei 38/2003, de 17 de novembre, general de subvencions, i la normativa autonòmica d'aplicació, amb la finalitat d'impulsar projectes i activitats de tipus empresarial, social, associatiu, cultural o mediambiental en els municipis en risc de despoblament, de manera que s'afavorisca la permanència de les persones en el lloc de residència i l'atracció de nova població, en pro de la cohesió social i territorial de la Comunitat Valenciana.

2. En la contractació pública, es podran dissenyar i aplicar criteris relacionats amb la lluita contra el despoblament i per a la cohesió territorial, d'acord amb el que estableix la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic, per la qual es transposen a l'ordenament jurídic espanyol les directives del Parlament Europeu i del Consell 2014/23/UE i 2014/24/UE, de 26 de febrer de 2014, que preveu la incorporació de criteris socials i mediambientals que guarden relació amb l'objecte del contracte, en els termes previstos en l'article 145 d'aquesta llei.

En desenvolupament de l'expressat en l'apartat anterior, es procurarà, mitjançant la seua inclusió en les prescripcions tècniques, els criteris d'adjudicació o les condicions d'execució del contracte, que les obres, els productes i els serveis que s'adquirisquen, així com els processos o procediments que s'hi utilitzen, complisquen requisits determinats i característiques específiques de tipus social i mediambiental, que contribuïsquen a frenar el despoblament, preferentment aquells relacionats amb la igualtat de gènere i el foment de la contractació femenina, la inclusió, el comerç just i de proximitat, l'agricultura i la ramaderia ecològiques i la gestió forestal sostenible, així com aquells que garantisquen el compliment de les convencions fonamentals de l'Organització Internacional del Treball, de conformitat amb el que estableix la Llei 9/2017, de 8 de novembre.

Qualsevol mesura que tinga la seua particularitat en el desenvolupament d'aquestes accions tendents a la lluita contra el despoblament, haurà de contemplar els criteris de sostenibilitat social, ambiental, econòmica, financera i de transparència en la contractació, previstos en la Llei 18/2018, de 13 de juliol, de la Generalitat, per al foment de la responsabilitat social.

3. Es facilitarà l'accés a la contractació pública de les xicotetes i mitjanes empreses i de les empreses d'economia social en municipis en risc de despoblament, o les seues comarques, que fomenten la creació d'ocupació local, la retenció i l'atracció de talent, la innovació, la responsabilitat social corporativa, la sostenibilitat i el desenvolupament de base territorial.

Article 32. Mesures de fiscalitat diferenciada i accés al finançament

1. En l'àmbit de les competències autonòmiques, es promourà la fiscalitat diferenciada i altres mesures d'incentius fiscals, amb la finalitat de fomentar i consolidar iniciatives empresarials, socials i culturals en municipis en risc de despoblament, que contribuïsquen a fixar població i millorar la qualitat de vida de les persones i de l'entorn.

La conselleria competent en matèria d'hisenda proposarà les mesures de fiscalitat diferenciada a favor dels municipis en risc de despoblament, en col·laboració amb l'òrgan del Consell competent en matèria de polítiques contra el despoblament. Conjuntament, hauran de fer una avaluació periòdica dels efectes econòmics i territorials de la mesura de fiscalitat diferenciada, que s'inclourà en l'informe de seguiment estratègic previst en l'article 7.

2. A través de l'Institut Valencià de Finances, es dissenyaran i oferiran instruments financers i mecanismes específics que permeten facilitar l'accés al finançament, mitjançant programes de préstecs, avals o subvencions, dirigits a les iniciatives empresarials, socials i culturals que es desenvolupen en municipis en risc de despoblament.

Article 33. Reactivació i diversificació de l'activitat econòmica

1. La Generalitat, en l'àmbit de les seues competències, ha de promoure i incentivar la reactivació i la diversificació econòmica en municipis en risc de despoblament, impulsant les iniciatives empresarials de base local, de l'economia social i el cooperativisme, tant en sectors tradicionals com en sectors emergents i tecnològics, amb un enfocament territorial, participatiu, sostenible, innovador i inclusiu.

2. Les conselleries competents podran aplicar mecanismes de prioritació o de discriminació positiva en els seus programes d'inversió o convocatòries, amb la finalitat d'afavorir aquelles activitats que generen activitat econòmica i ocupació, i que contribuïsquen a fixar població i a millorar la qualitat de vida de les persones residents en els municipis en risc de despoblament, sense perjudici del que disposa la Llei 19/2018, de 13 de juliol, d'acceleració de la inversió a projectes prioritaris.

S'afavorirà la simplificació en la tramitació d'iniciatives empresarials en l'àmbit municipal i comarcal, i la promoció dels emplaçaments disponibles en municipis en risc de despoblament mitjançant noves eines de col·laboració interadministrativa que permeta la seua identificació, promoció i dinamització.

En particular, es prioritzaran projectes relacionats amb la transició digital, la transició energètica, la conservació i la gestió dels valors naturals i del patrimoni cultural i arquitectònic, la recuperació d'oficis i sabers tradicionals, les produccions agràries de qualitat, els serveis personals, el comerç local, l'agroindústria artesanal, la gestió forestal sostenible, la creació de nous circuits de proveïment i comercialització -especialment els de proximitat-, les cures i l'atenció a les persones, i aquelles activitats que aporten valor afegit en àrees com la promoció de la inclusió social, la igualtat i la conciliació en l'àmbit laboral o la corresponsabilitat.

3. Es dissenyaran programes específics de suport a la digitalització de les pimes i persones empresàries autònomes que desenvolupen activitats econòmiques en els municipis en risc de despoblament, i es potenciarà l'ús de les noves tecnologies per a la transformació i comercialització dels productes derivats d'aquestes activitats, que augmenten el seu valor afegit i faciliten l'accés als mercats, i hi atraguen inversió local i internacional.

4. S'adoptaran mesures per a la millora i l'extensió de la xarxa d'assessorament i tutorització a persones emprenedores, amb especial atenció a l'emprenedoria col·lectiva, a l'economia social i als projectes impulsats per dones i joves.

5. S'incentivarà la col·laboració entre governs locals, mitjançant les fórmules associatives, mancomunades o aquelles que preveja la legislació, amb la finalitat de guanyar dimensió per a presentar projectes comuns a convocatòries d'ajudes i finançament, així com incentivar l'establiment d'empreses en les seues comar-

ques.

6. Es fomentarà la responsabilitat social i la sostenibilitat de les iniciatives econòmiques i empresarials, amb especial atenció a les aliances i acords entre agents socials i administracions. Entre altres mesures, mitjançant la generació i difusió d'informació no financera entre les pimes i les persones empresàries autònomes, situades en municipis en risc de despoblament, a través de les memòries de sostenibilitat i d'accions de formació, difusió i foment en aquesta matèria.

Article 34. Creació i manteniment de l'ocupació

1. La Generalitat, en l'àmbit de les seues competències, ha d'impulsar programes específics d'ocupació en els municipis en risc de despoblament, especialment per a dones, joves, persones parades de llarga duració, persones en risc d'exclusió social i persones amb diversitat funcional, afavorint actuacions d'àmbit supramunicipal o mancomunat.

2. Per mitjà del Servei Valencià d'Ocupació i Formació (Labora) es garantiran els serveis d'orientació professional, amb criteris de proximitat i flexibilitat, mitjançant el manteniment i l'extensió de la xarxa d'oficines d'atenció al públic i dels punts d'accés en línia en el territori, considerant, si és el cas, l'ampliació a aquells municipis en risc de despoblació i les seues comarques, per a garantir l'accés a serveis especialitzats que augmenten les oportunitats en l'àmbit del treball.

3. Els programes de formació i polítiques actives d'ocupació incorporaran un caràcter territorial i transversal, que permeten la seua adaptació a les necessitats de les empreses i de les persones en municipis en risc de despoblament. En particular, es reforçaran i ampliaran els plans territorials d'ocupació, per a abordar l'orientació, la formació ocupacional, la inserció laboral i el foment de l'ocupació des de la vinculació al territori i la integració dels agents socials i sectorials presents en el territori, específicament orientats cap a comarques amb municipis en risc de despoblament.

4. Els programes de formació estaran dirigits a millorar l'ocupabilitat de les persones residents en municipis en risc de despoblament, a la reducció de la temporalitat i parcialitat i a la millora de les condicions de seguretat i salut en el treball. S'atendran específicament les necessitats de formació, qualificació i requalificació professional de dones i persones majors de 50 anys, així com els programes que combinen la formació i l'ocupació, prioritzant, entre altres, sectors emergents en l'àmbit de les energies renovables, la digitalització i la gestió ambiental, l'agricultura sostenible i de qualitat i la capacitat en serveis de proximitat i d'atenció a persones dependents o en situació de vulnerabilitat.

Article 35. Promoció del turisme sostenible

1. La Generalitat, en l'exercici de les seues competències en política turística, ha d'incidir en el desenvolupament i l'aplicació d'un model turístic sostenible, competitiu, inclusiu i responsable en els municipis en risc de despoblament mitjançant l'execució de projectes compatibles amb el medi natural i els seus valors ambientals, respectant els condicionants socioculturals de la població resident en aquestes àrees, tot això sota els principis que inspiren el Codi ètic del turisme valencià i en els termes que estableixen els articles 4 i 5 de la Llei 15/2018, de 7 de juny, de la Generalitat, de turisme, oci i hospitalitat de la Comunitat Valenciana, que defineixen els objectius de la política turística i els compromisos d'actuació.

2. El departament competent en política turística ha de promoure l'activitat turística en municipis en risc de despoblament, a través d'una ordenació de l'oferta que facilite la generació de serveis i productes turístics sostenibles, així com la posada en marxa d'accions dirigides a generar demanda turística cap a les zones en risc de despoblament, amb especial incidència en els models de turisme actiu i ecoturisme, aquest últim com a activitat turística compatible amb l'ús sostenible dels recursos naturals previstos en l'article 52 apartat c de la Llei de turisme, oci i hospitalitat de la Comunitat Valenciana.

3. Es dissenyaran activitats d'informació, formació i requalificació a través de xarxes ja existents (com la

Xarxa Tourist Info o la Xarxa de Centres de Turisme de la Comunitat Valenciana) o de nova configuració, que faciliten la implicació de les persones que habiten en municipis en risc de despoblament en àmbits socioeconòmics com el turisme, en les seues múltiples variants (ecoturisme, actiu, cultural o gastronòmic, entre altres), i altres aprofitaments culturals endògens, dels previstos en l'article 52 de la Llei de turisme, oci i hospitalitat de la Comunitat Valenciana.

4. Es fomentarà una activitat turística sostenible mitjançant programes dirigits a la prestació integral de serveis turístics de qualitat, la creació de productes experiencials vinculats a les diferents motivacions de la demanda turística (naturalesa, cultura, patrimoni, gastronomia local, esport, música...), així com la generació d'economia turística a través de l'emprenedoria, la innovació i l'acceleració empresarial, que reunde positivament en els municipis en risc de despoblament.

Article 36. Suport al comerç de proximitat

1. La conselleria competent en matèria de comerç ha d'articular mesures d'incentiu i assessorament per a recuperar i potenciar el petit comerç en municipis en risc de despoblament, incloent-hi mesures orientades als següents objectius:

- a) la creació i el desenvolupament de cadenes curtes de distribució i proveïment;
- b) el suport als mercats i fires locals;
- c) l'impuls a favor de solucions innovadores, itinerants i d'economia social;
- d) el foment del consum de productes locals, artesanals, ecològics i de proximitat;
- e) la modernització dels equipaments públics comercials, fires i venda ambulants o no sedentària;
- f) el foment de la digitalització i la creació d'eines tecnològiques i digitals destinades al petit comerç;
- g) l'assessorament i acompanyament en la transformació digital del petit comerç;
- h) i la facilitació de llicències multiserveis.

2. Es promouran fórmules de col·laboració institucional amb les administracions locals a fi de fomentar el manteniment de petits comerços. En concret, en col·laboració amb la Federació Valenciana de Municipis i Províncies (FVMP), s'establirà un programa de visites periòdiques als municipis en risc de despoblament amb la finalitat de prestar assessorament tècnic a les persones comerciants d'aquestes localitats, i elaborar diagnòstics sobre la seua situació i evolució.

Article 37. Suport a la cadena de valor agroalimentària

1. La conselleria competent en política agrària i desenvolupament rural, en el marc de les competències autonòmiques, ha d'articular mesures i programes de suport al sistema agroalimentari, el qual es defineix com el conjunt de les activitats que concorren en la producció, la transformació i la comercialització dels aliments, reconeixent la seua posició estratègica en l'economia i en el conjunt de la societat valenciana.

Les mesures de suport al sistema alimentari han de promoure la sostenibilitat social, econòmica i ambiental de les activitats que es desenvolupen en municipis en risc de despoblament, que impulsen la generació d'ingressos i valor afegit, el manteniment de les explotacions i la creació d'ocupacions estables i de qualitat, i que, igualment, posen en valor el paper del sector agroalimentari com a element vertebrador, mantenedor del teixit social i conformador del paisatge rural.

2. Es fomentarà especialment el relleu generacional en el sector agrari i la incorporació de persones joves i de dones en les indústries i les cooperatives agroalimentàries situades en municipis en risc de despoblament.

Entre les mesures que s'adopten, s'haurà d'incloure la simplificació dels tràmits administratius, posant en

marxa els sistemes necessaris d'acompanyament a les i els administrats, i la discriminació positiva cap a demandants d'ajudes o subvencions agràries o de desenvolupament rural, a favor de joves, dones i persones que justifiquen la seua residència o projectes de permanència en els municipis. I es donarà suport a la formació professional de titulars i persones treballadores de les explotacions agràries i de les indústries agroalimentàries.

3. Es fomentarà la diversificació en les activitats agràries i agroindustrials, buscant alternatives econòmiques, amb especial incidència en la transformació i venda directa de productes propis, la digitalització i l'agroecologia. Amb aquesta finalitat, es facilitaran els tràmits i se simplificarà la normativa d'aplicació, tenint en compte les circumstàncies sociodemogràfiques dels territoris en risc de despoblació.

Es fomentarà la transformació i el processament dels productes de les activitats agrícoles i ramaderes a petita escala i amb destinació a mercats d'alta qualitat, incloent-hi la producció ecològica i els règims de qualitat diferenciada, a fi d'aconseguir un major valor afegit i un major retorn econòmic per a les primeres i primers productors. Així mateix, s'impulsaran activitats d'estudi, catalogació, reconeixement i suport a la diversitat de les produccions agrícoles i ramaderes i de les varietats i races autòctones.

4. Es desenvoluparan instruments i suports per a la millora estructural de les explotacions i les infraestructures agràries, adequats específicament a les condicions sociodemogràfiques i territorials dels municipis en risc de despoblament, en aplicació de la Llei 5/2019, de 28 de febrer, d'estructures agràries de la Comunitat Valenciana, que permeten assegurar la viabilitat econòmica, social i ambiental de les explotacions agràries i l'obtenció de rendes agràries suficients que asseguren unes òptimes condicions de vida a les i als seus titulars. Es potenciarà la reestructuració parcel·l·ària de manera compatible amb els valors naturals existents, la transmissió de terres entre professionals i el desenvolupament d'infraestructures de suport que contribuïsquen al reforçament estructural de l'explotació i faciliten la seua adaptació al canvi climàtic.

5. Es promouran iniciatives de consum responsable i sostenible, que contribuïsquen al consum de proximitat i de productes locals, agroecològics i de qualitat diferenciada, i que puguen redundar positivament en el medi rural, especialment en els municipis en risc de despoblament. Sobre aquest tema, la conselleria competent en agricultura regularà i promourà la creació de grups de consum en l'àmbit d'un consum col·laboratiu, inclusiu, social i solidari, i les mesures de promoció, divulgació i educació associades. S'afavorirà en la compra pública, mitjançant les clàusules adequades, l'adquisició de productes de proximitat i de petits productors.

Article 38. Impuls a la gestió forestal sostenible i a la prevenció d'incendis forestals

1. La conselleria competent en política forestal ha de promoure la posada en valor dels serveis dels ecosistemes forestals amb l'objectiu d'incrementar el valor i la renda de les forests que redunde positivament en el territori, en el context de l'adaptació i la lluita contra el canvi climàtic, la conservació de la biodiversitat i en compliment dels compromisos de responsabilitat ambiental i social corporativa del sector privat.

A aquest efecte, la conselleria competent impulsarà i finançarà els instruments tècnics de planificació i gestió forestal, i desenvoluparà normativament la definició i classificació dels serveis essencials dels ecosistemes forestals, els criteris de càlcul i les metodologies adequades per a la seua quantificació, compensació i comercialització; així com l'impuls dels pagaments per serveis ambientals com a fórmula de repercutir en les persones propietàries i productores, i serà l'òrgan competent en la valoració i gestió d'aquestes externalitats. Tot això amb el suport d'aquelles accions necessàries de divulgació i participació de tots els actors socials implicats.

2. La conselleria competent en matèria forestal quantificarà el valor dels serveis dels ecosistemes forestals valencians per a posar-los a l'abast de les polítiques de responsabilitat corporativa d'empreses i d'entitats públiques compromeses amb la compensació de la seua petjada de carboni, mitjançant el desenvolupament de les metodologies adequades per a la seua quantificació.

3. La conselleria competent en la matèria haurà d'impulsar i garantir l'ús multifuncional i sostenible dels recursos forestals de la Comunitat Valenciana, mitjançant les instruccions tècniques d'aprofitaments forestals, i donant suport a la producció de productes forestals fusters i no fusters, que redunden positivament en la rendibilitat de les forests i l'ocupació en aquest sector, mitjançant la introducció de noves tecnologies en el sector i eines de gestió sostenible i promoció dels productes forestals de la zona.

4. La conselleria competent en la matèria, atés el valor multifuncional dels ecosistemes forestals, potenciarà, secundarà i impulsarà la gestió del territori rural per a incrementar la seua resistència i resiliència als incendis forestals, integrant prevenció, extinció i desenvolupament rural, a través de les següents línies d'acció:

a) Potenciar la gestió forestal sostenible com a eina per a la posada en valor dels ecosistemes forestals, mitjançant l'adequat aprofitament dels recursos que proveeixen.

b) Donar suport al manteniment de l'agricultura tradicional, ramaderia extensiva i silvicultura, per contribuir a generar territoris amb valor natural, social i econòmic, menys vulnerables als incendis forestals.

c) Millorar la competitivitat i rendibilitat de les explotacions forestals, incentivant el sector empresarial i el suport als productes directes i indirectes que proveeixen la societat.

d) Promoure l'aprofitament energètic de la biomassa forestal, en particular la procedent d'operacions de prevenció d'incendis i de plans de gestió forestal sostenible.

e) Impulsar l'associacionisme de propietaris i propietàries forestals.

f) Promoure l'obtenció, per part de les i dels propietaris forestals, dels segells de certificació forestal sostenible.

g) Incentivar la creació d'ocupació femenina en el sector forestal.

h) En la compra pública i mitjançant les clàusules adequades, s'afavorirà l'adquisició de productes de proximitat i de xicotets productors y productoras de productes forestals.

i) Fomentar els embornals terrestres, mitjançant l'augment de la capacitat d'absorció de diòxid de carboni dels boscos, com a servei fonamental dels ecosistemes forestals.

5. La Conselleria competent en la matèria, d'acord amb el que s'estableix en l'article 37.4 d'aquesta Llei, impulsarà la recuperació d'antigues parcel·les de cultiu agrícoles situades en la Zona d'Influència Forestal, segons la definició establida en la Llei 3/1993, de 9 de desembre, forestal de la Comunitat Valenciana, per a la recuperació del mosaic agro-forestal de les zones rurals amb agricultura de muntanya, facilitant els tràmits administratius necessaris per a la recuperació d'aquests i fomentant processos associatius o mancomunats en la seua gestió que permeten millorar la competitivitat i rendibilitat d'aquestes explotacions.

6. La conselleria competent en la matèria haurà de promoure un programa específic d'investigació, inventariat i conservació de sòls que contribuïska a la lluita contra l'erosió i la desertificació, i que impulse el paper clau dels sòls com a embornal de carboni, per a la retenció d'humitat i com a reservori de biodiversitat i geodiversitat, i la gestió del qual puga convertir-se en un factor d'especialització i generació d'ocupacions en zones forestals i municipis en risc de despoblació.

Article 39. Foment de les energies renovables

1. La planificació autonòmica de matèria d'energia estarà orientada a l'impuls a la transició energètica sota el principi d'equilibri territorial, potenciant l'ús de les energies renovables com a element generador de riquesa i ocupació de qualitat en municipis en risc de despoblament, i el principi de cohesió social, considerant les necessitats dels col·lectius més vulnerables o en situació de pobresa energètica, en pro d'una transició justa en aquests municipis.

Amb aquesta finalitat, es promouran mesures dirigides a impulsar la producció d'energies renovables per a ús col·lectiu, les cooperatives i comunitats energètiques locals i el desenvolupament de sistemes o projectes tecnològics d'estalvi del consum energètic i de reducció de l'ús d'energies fòssils a escala local.

A més, es complementaran amb mesures que faciliten la formació, la divulgació i l'accés a les oportunitats que ofereix la transició energètica, tant de les empreses com de les persones, especialment entre persones majors o col·lectius en risc d'exclusió.

2. Es farà costat a les entitats locals dels municipis en risc de despoblació, per a la implantació de sistemes d'estalvi i eficiència en el consum energètic en instal·lacions i edificis públics, per a la substitució del consum públic i privat d'energies no renovables, i per a la instal·lació de punts de recàrrega per a vehicles elèctrics; afavorint preferentment aquells projectes i la prestació de serveis que tinguen caràcter supramunicipal o mancomunat.

Article 40. Eficiència en el consum d'aigua

1. La Generalitat, en l'àmbit de les seues competències en matèria de recursos hídrics, ha de promoure objectius d'estalvi i eficiència en l'ús de l'aigua, incloent-hi mesures que tinguen per finalitat:

a) Impulsar una xarxa d'infraestructures bàsiques de qualitat tenint en compte els principis d'eficàcia i eficiència, que garantisca l'accés de la població dels municipis en risc de despoblament a un servei de proveïment d'aigua de qualitat per al consum humà i l'activitat econòmica, així com el sanejament i la depuració de les aigües residuals, introduint sistemes proporcionats i adequats al nombre d'habitants del nucli.

b) La implantació i execució de plans de gestió integral de recursos hídrics per zones rurals o mancomunitats de municipis, garantint la disponibilitat per al consum en poblacions.

c) L'ús eficaç i eficient de l'aigua per a regadius, concedint prioritat a les actuacions de modernització lligades a l'estalvi d'aigua, a l'eficiència en l'ús energètic i a l'ús d'energies renovables, sense perjudici del manteniment i suport a la conservació dels sistemes de regadiu tradicional els valors culturals dels quals en justifiquen el manteniment.

Article 41. Innovació i tecnologia

1. La Generalitat, en col·laboració amb les universitats públiques valencianes i els seus centres d'investigació i l'Agència Valenciana d'Innovació, impulsarà de manera específica la generació i transferència de coneixement lligat al teixit socioeconòmic i territorial dels municipis en risc de despoblament, a través de línies d'ajuda i de finançament dirigides al desenvolupament d'un ecosistema de R+D+i que actue d'element tractor del teixit socioeconòmic existent, així com de la diversificació de les activitats tant en sectors tradicionals com emergents.

2. Es fomentarà que l'activitat investigadora ofereisca una resposta adequada i permanent als reptes científics, tecnològics, econòmics i socials del territori, i transferisca solucions pràctiques, innovadores i eficients, que impulsen les activitats econòmiques i la creació d'ocupació en municipis en risc de despoblament, que siguen un factor d'atracció de talent i inversions, que milloren la qualitat de vida de les persones residents en aquests municipis i contribuïsquen a la conservació dels recursos naturals i l'adaptació i lluita contra el canvi climàtic.

3. Es fomentarà la investigació científica, el desenvolupament i la innovació tecnològica en municipis en risc de despoblament, i línies d'ajuda dirigides a les entitats locals per a impulsar i reforçar els plans locals d'innovació en aquests municipis. S'afavoriran les iniciatives de caràcter municipal i mancomunat, per a guanyar en escala i permetre la participació en xarxes nacionals i internacionals de coneixement i investigació.

Article 42. Instruments de planejament en els municipis amb el risc de despoblament

1. En els reglaments que desenvolupen el Decret legislatiu 1/2021, de 18 de juny, del Consell d'aprovació del text refós de la Llei d'ordenació del territori, urbanisme i paisatge (TRLOTUP), ja siguen en matèria de planejament territorial o urbanístic, es tindran en compte mesures per a agilitzar la tramitació dels plans en els municipis en risc de despoblament.

2. La conselleria competent en matèria d'ordenació del territori promourà l'elaboració de plans d'acció territorial en els municipis en risc de despoblament dins del sistema rural valencià, conforme als objectius que estableix l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana. Aquests plans contemplaran:

a) Definir la infraestructura verda a escala supramunicipal de l'àmbit territorial que comprega, garantint les mesures de gestió necessàries per a la millora de la seua estructura i funcionalitat, afavorint la producció de béns i serveis ambientals de producció, regulació i culturals, entre ells la mitigació i adaptació del territori a l'efecte del canvi climàtic.

b) En cas necessari per a l'assoliment dels objectius perseguits per aquesta Llei contra el despoblament, zonificar de manera adequada i eficient el sòl no urbanitzable del conjunt de municipis inclosos, ateses les unitats de paisatge i els patrons del territori, així com les afeccions de la infraestructura verda que se solapen sobre aquests sòls, de manera que s'aconseguisca una zonificació coherent del medi rural sense les limitacions dels límits municipals i una adequació de la capacitat d'acolliment de cada zona als usos i activitats que pogueren implantar-se.

c) Identificar els elements del patrimoni cultural mereixedors de protecció, proposant directrius per a la seua preservació i posada en valor des d'una visió que permeta la millora dels actius territorials de l'àmbit aconseguït i la seua relació amb les activitats econòmiques de naturalesa endògena.

d) Establir els models urbans propis d'aquest àmbit territorial preservant el caràcter rural dels nuclis, atenent criteris paisatgístics però adaptant alternatives que afavorisquen l'accessibilitat i la vida quotidiana, tenint en compte la diversitat de la població i la perspectiva de gènere, activant la rehabilitació i revitalització dels teixits urbans i dels habitatges buits, garantint que el desenvolupament de nous sòls, en cas que foren necessaris, s'integren harmoniosament en la morfologia del territori i l'escala del paisatge.

e) Analitzar a escala supramunicipal les demandes reals de sòl per a activitats econòmiques, identificant les millors localitzacions des del punt de vista de factors com l'accessibilitat, la proximitat a les matèries primeres i l'aptitud del territori, conforme a les possibilitats de desenvolupament d'aquest àmbit i la fragilitat del territori.

f) Analitzar les dotacions, el seu estat i adequació a les necessitats actuals i futures i proposar les accions necessàries per a garantir unes condicions d'equitat territorial quant a l'accés de la població als equipaments i dotacions públiques.

g) Analitzar l'estat actual de les infraestructures de comunicació i de serveis, proposant les accions necessàries per a garantir una mobilitat sostenible en aquest àmbit territorial i desenvolupar fórmules innovadores per a la millora de la mobilitat adequada a les zones rurals. En el seu cas, preveure les reserves de sòl necessàries per a la implantació o ampliació de les infraestructures, tant de mobilitat com de serveis.

h) Proposar fórmules de governança territorial que permeten la gestió mancomunada de les implantacions d'escala supralocal, en col·laboració amb els municipis i les mancomunitats existents que ja compten amb provada experiència en la gestió de serveis públics en aquest àmbit territorial.

i) Establir directrius que permeten impulsar el desenvolupament local d'aquests municipis amb la col·laboració d'agents socials i econòmics, públics i privats, establint la seua connexió amb el planejament, i potenciant especialment els sectors transformadors dels productes locals, el turisme i altres aspectes de la qualitat del territori que permeten atraure i mantindre la població en els municipis.

3. En els municipis amb risc de despoblament que es troben en la franja intermèdia, d'acord amb l'Estratè-

gia Territorial de la Comunitat Valenciana, es promouran, quan siga possible, l'elaboració de plans mancomunats amb altres municipis que es troben en risc de despoblació o quan es tracte de municipis confrontants de no gaire major grandària. Aquests plans tindran els mateixos objectius que els plans territorials del sistema rural, però adaptats al seu àmbit territorial i a la seua situació en la franja intermèdia.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Primera. Indicadors i identificació de la despesa en polítiques contra el despoblament en els pressupostos anuals

En relació amb el que preveu l'apartat 3 de l'article 6 de la present llei, s'estableix el pressupost de la Generalitat corresponent a l'exercici 2024, com a referència per a la implantació de les obligacions aplicables en matèria d'indicadors i d'identificació de la despesa relacionada amb les polítiques dirigides a fer front al despoblament territorial.

Segona. Comissió Interdepartamental del Consell per a la Lluita contra el Despoblament dels Municipis de la Comunitat Valenciana

La Comissió Interdepartamental continuarà funcionant d'acord amb el que preveu la seua regulació segons el Decret 58/2017, de 28 d'abril, del Consell, pel qual es crea la Comissió Interdepartamental per a la Lluita contra el Despoblament dels Municipis Valencians, mentre no s'aprove el decret que regule les seues funcions, composició i organització, previst en l'article 5 d'aquesta llei.

Tercera. Fons de cooperació municipal per a municipis en risc de despoblament

En relació amb el que preveu l'article 8 d'aquesta llei, el fons actualment en funcionament continuarà vigent conforme al Decret 182/2018, de 10 d'octubre, del Consell, pel qual es regula la línia específica del Fons de Cooperació Municipal per a la Lluita contra el Despoblament dels Municipis de la Comunitat Valenciana, mentre no s'aprove el decret que regule aquest fons i les seues característiques.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Única. Derogació normativa

Es deroguen totes les disposicions d'un rang igual o inferior a aquesta en tot allò que s'opose al que disposa aquesta llei.

DISPOSICIONS FINALS

Primera. Habilitació per al desplegament reglamentari

El Consell dictarà totes les disposicions que siguen necessàries per a l'execució i el desplegament del que s'estableix en aquesta llei.

Segona. Entrada en vigor

Aquesta llei entrarà en vigor al cap de vint dies naturals des de la seua publicació en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*.»

Perquè conste en l'expedient de referència i desplegue efectes, lliure aquest certificat.
